

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	25890 Політологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	052 Політологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	25890
Назва ОП	Політологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кущ Галина Михайлівна, Грехов Владислав Анатолійович, Шмаленко Юлія Іванівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	21.04.2021 р. – 23.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://kpol.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/102/2021/04/Самооцінювання-Політологія-ПНУ-1.pdf
Програма візиту експертної групи	https://kpol.pnu.edu.ua/2021/04/16/план-дистанційної-роботи-експертної/

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

В Прикарпатському національному університеті ім.В.Стефаника існує повний цикл підготовки фахівців зі спеціальності 052 «Політологія», який забезпечує синергія трьох випускових кафедр: кафедри політології, кафедри політичних інститутів та процесів та кафедри міжнародних відносин. ОНП «Політологія» - єдина програма підготовки докторів філософії з політології у Прикарпатському регіоні, що була розроблена у 2016 р. та суттєво оновлена у 2020 р. При запровадженні ОНП враховано успішний досвід підготовки в ПНУ кандидатів та докторів політичних наук з 2001 р. Загалом за спеціальністю «Політологія» було захищено 21 кандидатська дисертація та 4 докторських. Спеціальність 052 «Політологія» користується високою популярністю у Прикарпатському регіоні. Сьогодні на ОНП «Політологія» за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти навчається 28 здобувачів. У 2020 р. здійснено перший випуск. Двоє здобувачів успішно захистилися у разових спеціалізованих радах. ОНП спрямована на забезпечення потреб у висококваліфікованих фахівцях-політологах. Реалізація ОНП відбувається на рівнях «Освіта-Наука-Регіон». Вибіркові компоненти враховують регіональні особливості, через можливість дослідження проблематики децентралізації, місцевого самоврядування, інформаційної безпеки на регіональному рівні, регіональних конфліктів. Здобувачі формують оптимальну індивідуальну освітню траєкторію відповідно до власних наукових інтересів. Дослідження здобувачів мають практико-орієнтовний характер, враховують регіональну специфіку Прикарпаття. Наукове керівництво здійснюють відомі вчені, які мають значну кількість публікації за напрямками досліджень аспірантів у фахових виданнях, в т.ч. включених до наукометричних баз Scopus і WoS. Є можливість для створення спеціалізованих вчених рад для разових захистів докторів філософії. У здобувачів є статті, в т.ч. спільні з науковими керівниками, у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і WoS. ЗВО матеріально заохочує здобувачів та НПП до проведення науково-дослідної роботи. Забезпечується дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності НПП та аспірантів. Працевлаштуванню випускників сприяє цільове спрямування та змістовне наповнення ОНП. Розвинута практика співпраці з територіальними громадами на підставі угод про спільну діяльність з проблематики інновацій та євроінтеграції. Залучення здобувачів та НПП до міжнародної академічної спільноти через участь у міжнародних проєктах. Активна співпраця з проєктно-освітнім центром «Агент змін». Діяльність наукового інформаційно-аналітичного центру НАТО, молодіжного центру «Paraglyph», освітнього простору «MoPED», реалізація архітектурного проєкту «Білий слон». Постійне вдосконалення інфраструктури ЗВО. Навчальні корпуси повністю обладнані для осіб з особливими освітніми потребами. Загалом ОНП спрямована на забезпечення професійних компетентностей, необхідних для працівників науково-педагогічної сфери, системи владних органів, партійних та громадських інституцій, сфери мас-медіа.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильні сторони. Цілі ОНП та ПРН повністю відповідають тенденціям розвитку ринку праці та спеціальності, відображають галузевий контекст, виклики та потреби трансграничного регіону. Оптиміальне поєднання актуальної політологічної проблематики у вибіркових навчальних дисциплінах у трьох взаємодоповнюючих контекстах: євроінтеграційному, регіональному, безпековому. Фахівці-політологи є конкурентоспроможними. ОНП передбачає підготовку аспірантів до викладацької та проєктної діяльності. Темі досліджень здобувачів корелюються з НДР кафедри політології, кафедри політичних інститутів та процесів та кафедри міжнародних відносин, які забезпечують підготовку здобувачів. Публікації наукових керівників є дотичними темам дослідження здобувачів. Широкі можливості для проведення та апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Наявність в Університеті власних наукових фахових видань з політології, в яких можуть безоплатно друкуватися викладачі та аспіранти. ОНП забезпечують НПП, професійна та академічна кваліфікація яких забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та ПРН. При оновленні змісту ОК враховується досвід НПП отриманий під час академічної мобільності, практичної роботи над проєктами та імплементуються результати власних наукових досліджень. Розгалужена політика інтернаціоналізації ОНП: забезпечення міжнародної академічної мобільності всіх учасників освітнього процесу. Сприяння професійному розвитку НПП як у формальний, так і неформальний спосіб. Ефективна рейтингова система НПП. Створено Центр якості освіти. Сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОНП та освітньої діяльності за програмою підготовки докторів філософії з політології. Забезпечення об'єктивності контрольних заходів через онлайн тестування. Залучення стейкхолдерів до процесу моніторингу та перегляду освітньої програми. Позитивні практики. Активна участь НПП у програмах міжнародної академічної мобільності. Безоплатні курси англійської мови для викладачів та здобувачів. Широкі можливості для формування soft skills у здобувачів. Наявний досвід практичної діяльності за фахом у здобувачів. Чотирьох етапне зарахування до аспірантури. Вільний доступ до курсів платформи Coursera. Зворотний зв'язок від здобувачів щодо якості викладання за кожним ОК, що враховується під час укладання контракту з НПП. Написання здобувачами спільно з науковими керівниками статей у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і WoS. Безоплатне використання для перевірки на плагіат сервісів Unicheck та StrikePlagiarism.com. Діяльність Комісії з питань етики та академічної доброчесності та Ради з якості. Розміщення всіх дисертаційних робіт у репозитарії Університету. Наявність "Путівника для науковця ПНУ" та "Путівника для аспірантів". Активне використання сучасних каналів комунікації. Можливість повідомлення про порушення академічної доброчесності на «Гарячу лінію» з ректором та за «Телефоном довіри».

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони. Під час розробки та оновлені ОНП враховано досвід виключно університетів Польщі. Зміст силабусів окремих ОК потребує оновлення. Не передбачено викладання дисциплін іноземними мовами попри достатній рівень мовної підготовки здобувачів. Низький рівень участі здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності. Відсутність практики створення спеціалізованих вчених рад для разових захистів. На сайтах випускових кафедр відсутні посилання на наукові профілі наукових керівників. Відсутня практика оприлюднення зведеної інформації про врахування наданих пропозицій від стейкхолдерів під час публічного обговорення проєкту ОНП. Результати опитувань містять тільки середній бал за кожним питанням, що робить їх менш інформативними. Рекомендації. Зважаючи на транскордонний статус, враховувати досвід університетів з країн Вишеградської групи: Карлів університет у Празі (Чехія), Університет Коменського у Братиславі (Словаччина) та інших університетів-партнерів. Внести зміни до силабусів ОК «Управління науково-дослідницькими проєктами» (привести у відповідність до ОНП ЗК, СК та ПРН) та «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» (зробити акцент на фахове спрямування у викладанні іноземної мови). Усунути розбіжності обсягу ОК «Науковий семінар» в ОНП та НП. Оновити інформацію у силабусах «Науковий семінар», вилучивши неактуальну інформацію; «Сучасні проблеми міжетнічних та міжцивілізаційних взаємин у теоретичному та практичному вимірі» - включити до списків рекомендованої літератури новітні джерела в т.ч. іншомовні. Оновити перелік рекомендованої літератури у програмі фахового вступного випробування з «Політології» та у програмі додаткового вступного випробування з «Політичних інститутів та процесів». Передбачити можливості викладання ОК іноземними мовами. Сприяти підвищенню рівню міжнародної академічної мобільності здобувачів шляхом участі у програмах Erasmus+, Mobility direct тощо. Популяризувати можливості неформальної освіти серед аспірантів. Проводити більш активну роботу на випускових кафедрах щодо реалізації проєктної (грантової) діяльності із залученням здобувачів. Створювати власні спеціалізовані вчені ради для разових захистів докторів філософії зі спеціальності 052 Політологія. Надавати посилання на наукові профілі викладачів кафедр, які забезпечують ОНП. Запровадити інноваційні компоненти комунікації зі стейкхолдерами: використовувати Google Forms для процесу моніторингу ОНП з публікацією зведеної інформації про пропозиції та зауваження до ОНП. Розробити електронний функціонал для обрання вибіркового дисциплін. Вдосконалити методику опрацювання результатів опитування та надавати інформацію про результати опитування у більш доступній формі для всіх учасників освітнього процесу. Бажано включити до складу робочої групи ОНП представників стейкхолдерів (роботодавців та здобувачів).

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОНП полягають у розвитку загальних та фахових компетентностей для діяльності здобувачів у науково-дослідній, аналітичній, науково-консультативній, громадській, суспільно-політичній та науково-педагогічній сферах. Цілі ОНП чітко сформульовані та повністю узгоджуються з баченням, місією, ключовими цінностями та стратегічними цілями ЗВО, викладеними у «Стратегії розвитку ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника на 2020-2027 рр.» (протокол засідання Вченої Ради № 6 від 26.06.2019 р.) (<https://cutt.ly/sbe6UTk>). Особливості та зміст ОНП визначаються унікальністю її позиціонування у Прикарпатському регіоні як єдиної програми підготовки докторів філософії з політології, яка спрямована на забезпечення потреб у висококваліфікованих фахівцях-політологах на регіональному, загальнодержавному та міжнародному рівнях. Особливості ОНП визначаються її цілями та спрямуванням на формування наукових та дослідницьких компетентностей здобувачів. Особливості ОНП також обумовлюються оптимальним поєднанням актуальної політологічної проблематики у вибіркових навчальних дисциплінах у трьох взаємодоповнюючих контекстах: євроінтеграційному, регіональному, безпековому. Відстежується чітка кореляція цілей ОНП з Місією Університету на рівнях «Освіта-Наука-Регіон», зі стратегічними цілями Університету, зокрема з положенням стосовно «формування висококваліфікованих професіоналів шляхом органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності на засадах академічної доброчесності» (пункт 3, <https://cutt.ly/mv1blFk>). У цілому, висока взаємоузгодженість цілей ОНП з Місією та Стратегією ЗВО здатні забезпечити професійну підготовку фахових докторів філософії з політології.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Пропозиції стейкхолдерів, які були залучені до формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП, враховані повністю. Пропозиції стейкхолдерів стосувалися забезпечення професійних компетентностей, необхідних для працівників науково-педагогічної сфери, системи владних органів, партійних та громадських інституцій, сфери мас-медіа. Стейкхолдери є представниками науково-педагогічної сфери (директор Ін-ту післядипломної освіти та доузівської підготовки ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка», проф. д.політ.н., М.М. Нагорняк), владних інституцій (Голова Івано-Франківської облради д.політ.н. О.М. Сич, начальник Управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Івано-Франківської ОДА, В.Я. Джигіта), мас-медіа (Гендиректор Івано-Франківського ОТБ «Галичина» к.політ.н. І.Б. Дебенко). Враховано наступні пропозиції стейкхолдерів: уточнені цілі та результати навчання, комплексне застосування широкого спектра теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин (М.М. Нагорняк); використання в освітньому процесі ІКТ (І.Б. Дебенко); при формуванні вибіркового дисциплін враховується досвід зарубіжних ОНП та введено вибіркового курсу з євроінтеграційної проблематики (О.М. Сич); збільшено кількість кредитів на практичну підготовку здобувачів (В.Я. Джигіта) (протокол засідання кафедри політології №7 від 29.01.2020.). Враховані пропозиції стейкхолдерів стосовно основних напрямів та потенційної тематики дисертаційних досліджень під час набору до аспірантури у 2020 р. (<https://cutt.ly/bvohycI>). З метою удосконалення ОНП зі стейкхолдерами проводяться регулярні зустрічі, вони надають консультації на засіданнях кафедри, беруть участь у онлайн-анкетуваннях. Задля врахування інтересів здобувачів у ЗВО здійснюються опитування здобувачів та стейкхолдерів (<https://cutt.ly/BvosbFn>, <https://cutt.ly/6vosDUN>). Широке обговорення змісту ОНП здійснюється на засіданнях кафедри політології (<https://cutt.ly/DvogtTw>) та науково-методичних семінарах (<https://cutt.ly/jvoggrc>). Проведені зустрічі зі здобувачами освіти підтвердили, що вони залучались до обговорення ОНП та їхні пропозиції було враховано. Підтверджено, що пропозиції аспірантів М. Мосори та Й. Сави щодо можливості участі аспірантів у програмах міжнародної академічної мобільності в межах Erasmus+ було враховано (<https://cutt.ly/vvogD6b>). Здобувачі Ю. Масик і М. Шекета зазначили, що їхні пропозиції щодо коригування складу компонентів при перегляді ОНП у 2020 р. були враховані (<https://cutt.ly/Jvog5PJ>). Пропозиції стосувалися збільшення годин для вивчення політичного аналізу та методів моделювання міжнародних відносин. Усі проекти ОНП пройшли етап широкого обговорення з представниками владно-управлінських інституцій, аналітичних центрів, громадських організацій та науково-викладацького складу факультету історії, політології і міжнародних відносин (<https://cutt.ly/Ov9JHU5>). Вчена рада ЗВО схвалила ОНП 31.08.2020 р. (Наказ ректора 79/06-06-с, <https://cutt.ly/rv9JIV7>).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

На основі аналізу відомостей про самооцінювання, контенту ОНП, результатів зустрічей із фокус-групами підтверджено, що цілі ОНП та ПРН повністю відповідають тенденціям розвитку ринку праці та спеціальності, відображають галузевий і регіональний контекст. Повна відповідність цілей забезпечується поєднанням загальних та фахових компетентностей під час навчання здобувачів. Задля ефективного освоєння проблематики особливостей політичних процесів у глобальному та регіональному контекстах та врахування сучасних тенденцій розвитку спеціальності, зокрема інтернаціоналізації політичної науки, в ОНП включено ПРН-06, ПРН-14, ПРН-04. За період багаторічного існування аспірантури більшість аспірантів-політологів, як зазначив Гарант, успішно захистили дисертації. Здобувачі є конкурентоспроможними на ринку праці, працюють згідно з отриманим фахом. Під час зустрічей з фокус-групою стейкхолдерів було встановлено важливість ОНП для ЗВО: фахівці-політологи є затребуваними на ринку праці. Генеральний директор «Телерадіокомпанії «РАІ» А. Русиняк відмітив таку домінуючу якість політологів, як уміння швидко систематизувати та аналізувати великий обсяг інформації. Працевлаштуванню випускників сприяє цільове спрямування та змістовне наповнення ОНП. Під час формулювання цілей та визначення програмних результатів навчання в ОНП було враховано галузевий та регіональний контекст шляхом формування професійних навичок аналізу та розв'язання комплексних проблем в політичній сфері (ПРН-03, ПРН-05, ПРН-11). Враховано регіональну специфіку Прикарпаття при розробці ОНП: транскордонний статус Івано-Франківської області та пріоритетність ЗВО як єдиного центру підготовки кадрів вищої кваліфікації з політичної науки. Регіональні особливості відображені у вибірових компонентах: проблематика децентралізації, місцевого самоврядування, інформаційної безпеки на регіональному рівні, регіональних конфліктів. У тематиці ряду дисертаційних досліджень аспірантів відстежується орієнтація на аналіз регіональних проблем (Н. Воробець, В. Галіпчак, В. Біль, С. Меткий, В. Мельничук). Проблематиці регіонального політичного процесу присвячені наукові конференції, круглі столи, які періодично проводить кафедра політології (<https://cutt.ly/lv3gJel>) та, до участі в яких залучаються здобувачі. У процесі формулювання цілей та програмних результатів навчання за ОНП було здійснено аналіз аналогічних ОНП та враховано досвід вітчизняних університетів-партнерів (ЧНУ ім. Юрія Федьковича, ЛНУ ім. Івана Франка, УжНУ) і зарубіжних університетів-партнерів з Польщі (Університет імені Марії Складовської-Кюрі в Любліні, Варшавський університет, Опольський університет). У результаті порівняльного аналізу ОНП було включено до навчального плану вивчення дисциплін ОК 6, ВК 13, ВК 15, ВК 16, ВК 17, ВК 21. Враховано пропозиції аспіранта В. Біля, який, на основі порівняльного аналізу змісту ОНП з аналогічними програмами інших ЗВО, запропонував посилити в ОНП проблематику регіоналістики (<https://cutt.ly/KbFpdot>).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

За спеціальністю 052 Політологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за ступенем доктор філософії Стандарт вищої освіти відсутній. У 2019 р. було розроблено проєкт Стандарту (<https://cutt.ly/Pp4eoVc>). Програмні результати навчання за ОНП відповідають восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій (<https://cutt.ly/jv3mfgC>) задля здобуття відповідних компетентностей здобувачем ПРН 04 – уміння формувати логіку наукового дослідження; ПРН 07 – використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології; ПРН 12 – комунікувати та презентувати результати наукових досліджень; ПРН 16 – наявність системного наукового світогляду, розвинутого критичне мислення, професійної етики, академічної доброчесності, поваги до різноманітності та мультикультурності; ПРН 17 – постійно вчитися та опановувати нові професійні знання тощо. Форма атестації здобувачів, зазначена в ОНП, корелює з проєктом Стандарту та передбачає публічний захист дисертаційної роботи.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильні сторони. Відкриття ОНП «Політологія» у 2016 р. базується на успішному досвіді підготовки кандидатів політичних наук, починаючи з 2001 р. Цілі ОНП чітко сформульовані та повністю узгоджуються з баченням, місією, ключовими цінностями та стратегічними цілями Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Особливості та зміст ОНП визначаються її унікальністю в Івано-Франківській області як єдиної програми з підготовки докторів філософії за спеціальністю 052 Політологія, яка здатна забезпечувати потреби у висококваліфікованих фахівцях-політологах, які є конкурентоспроможними та мають попит на ринку праці. Цілі ОНП та ПРН повністю відповідають тенденціям розвитку ринку праці та спеціальності, відображають галузевий та регіональний контекст (виклики та потреби транскордонного регіону). Працевлаштуванню випускників сприяє цільове спрямування та змістовне наповнення ОНП, яка спрямована на забезпечення кадрових потреб у науково-педагогічній сфері, інституціях державної влади та місцевого самоврядування, аналітичних центрах, сфері мас-медіа, громадських організаціях, політичних партіях тощо. Пропозиції стейкхолдерів, які були залучені до формулювання цілей та ПРН ОНП, враховані повністю. У процесі формулювання цілей та програмних результатів навчання за ОНП було здійснено аналіз аналогічних ОНП та враховано досвід вітчизняних та зарубіжних університетів-партнерів. Програмні результати навчання за ОНП відповідають восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій. Позитивні практики. Задля врахування інтересів стейкхолдерів у ЗВО здійснюються опитування аспірантів, викладачів, випускників та роботодавців. Вдале поєднання у вибіркових навчальних дисциплінах трьох актуальних напрямів сучасного політологічного дискурсу: проблематика регіоналістики, безпекова проблематика та проблематика євроінтеграційних процесів. Регіональні особливості Прикарпаття як транскордонного регіону відображені у вибіркових компонентах ОНП, які передбачають актуалізацію означених питань через можливість дослідження проблематики децентралізації, місцевого самоврядування, інформаційної безпеки на регіональному рівні, регіональних конфліктів тощо. У тематиці ряду дисертаційних досліджень аспірантів відстежується орієнтація на аналіз регіональних проблем (Н. Воробець, В. Галіпчак, В. Біль, С. Меткий, В. Мельничук).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабкі сторони. У процесі формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП було здійснено аналіз аналогічних ОНП та з-поміж зарубіжних університетів-партнерів враховано лише досвід університетів Польщі (Університет імені Марії Склодовської-Кюрі в Любліні, Варшавський університет, Опольський університет). Рекомендації. Експертна група рекомендує у використанні досвіду аналогічних освітньо-наукових програм зарубіжних університетів-партнерів не фокусуватися лише на університетах Польщі, беручи до уваги досвід університетів інших країн. Зокрема, з огляду на транскордонний статус Прикарпатського регіону, варто брати до уваги досвід університетів з інших країн Вишеградської групи: Карлів університет у Празі (Чехія), Університет Коменського у Братиславі (Словаччина) та інших університетів-партнерів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП у контексті критерію 1 експертна група дійшла висновку, що ОНП спеціальності 052 «Політологія» відповідає рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Порівняльний аналіз ОНП 2016 р. (<https://cutt.ly/zbq5RZY>) та ОНП 2020 р. (<https://cutt.ly/zbq5Scx>) дає можливість зробити висновок про періодичний перегляд ОНП з метою її вдосконалення. Обсяг освітньої складової ОНП «Політологія» 2020 р. становить 60 кредитів ECTS, термін навчання складає 4 роки, що відповідає вимогам законодавства України (ст.5 Закону України «Про вищу освіту»). Обсяг обов'язкових компонентів 42 кредити ECTS, з яких 21 кредит ECTS – цикл дисциплін загальної підготовки, 18 кредитів ECTS – цикл дисциплін професійно-наукової підготовки, 3 кредити ECTS – відведено на педагогічну практику. Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта ОНП 2020 р. складає 18 кредитів ECTS, що становить 30% від загального обсягу ОНП у кредитах ECTS та відповідає нормі. Навчальні дисципліни плануються в обсязі не менше трьох кредитів ECTS. Загальний бюджет ОНП 2016 р. та навчального плану 2016 р., складав 45 кредитів ECTS, з яких обсяг обов'язкових компонентів 33 кредити ECTS. 19 кредитів ECTS – цикл дисциплін загальної підготовки, 12 кредитів ECTS – цикл дисциплін професійно-наукової підготовки, 2 кредити ECTS – цикл практичної підготовки. Цикл дисциплін вільного вибору – 12 кредитів ECTS, що становить 25% від загального обсягу ОНП у кредитах ECTS та відповідає нормі.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Освітні компоненти ОНП структуровані відповідно до цілей ОНП, систематизовано за змістом, логічно пов'язані між собою у контексті загального часу навчання за семестрами та роками, у сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН, відповідаючи загальним та фаховим компетентностям. В ОНП відстежується логічна послідовність розміщення ОК. Переважна більшість обов'язкових ОК вивчається упродовж 1-2 семестрів, лише ОК «Іноземна мова» викладається у 1-3 семестрах, а ОК «Науковий семінар» - у 1-7 семестрах. Викладання дисциплін вільного вибору аспіранта передбачено у 3 та 4 семестрах. ОК «Філософія та методологія науки», «Управління науково-дослідницькими проектами» (1-й семестр) логічно передують ОК «Організація наукової діяльності», «Методологія політичної науки», «Сучасні проблеми міжетнічних та міжцивілізаційних взаємин у теоретичному та практичному вимірах» (1-й та 2-й семестр). Перед опануванням ОК «Педагогічна практика» (4-й семестр) передбачено вивчення ОК «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» (1-й семестр).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП «Політологія» відповідає предметній області спеціальності 052 «Політологія». Аналіз робочих програм та силабусів ОК дозволяє зробити висновок, що всі програмні результати навчання та компетентності, які визначені ОНП, забезпечуються обов'язковими освітніми компонентами та переважною частиною вибірових. Освітні компоненти, які за змістом не відповідають предметній області спеціальності відсутні. Відповідність предметній області спеціальності реалізується у вивченні низки обов'язкових ОК «Організація наукової діяльності», «Управління науково-дослідницькими проектами», «Методологія політичної науки», «Сучасні проблеми міжетнічних та міжцивілізаційних взаємин у теоретичному та практичному вимірах» та вибірових ОК «Моделювання і аналіз політичних процесів», «Джерела політологічних досліджень», «Кількісні та якісні методи в політологічному дослідженні», «Сучасні наукові школи вивчення міжнародних відносин», «Сучасні проблеми міжнародного політичного розвитку», «Міжнародні медійні системи та глобальна комунікація», «Національна та регіональна безпека» тощо. Експертна група провела аналіз змісту силабусів окремих ОК. В силабусі ОК5 «Управління науково-дослідницькими проектами» (<https://cutt.ly/YbwRd2z>) передбачені програмні компетентності (ЗК, СК та ПРН), які не відповідають ОНП «Політологія» (за змістом та формулюванням більш дотичні до права). Це скоріш за все є технічною помилкою, оскільки викладання даного ОК передбачено на всіх освітньо-наукових програмах Університету. Обсяг ОК «Науковий семінар» відповідно до ОНП 2020 р. (<https://cutt.ly/obwAaFl>) та силабусу (<https://cutt.ly/CbwP2bd>) складає 3 кредити ECTS. За навчальним планом 2020 р. (<https://cutt.ly/KbwAYW6>) викладання ОК «Науковий семінар» передбачено упродовж семи семестрів - по 0,5 кредитів ECTS в семестр, що в загальному підсумку складає 3,5 кредити ECTS. Експертна група радить усунути зазначену невідповідність. За ОНП передбачено опанування обов'язкового ОК «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» (9 кредитів ECTS). Проте, у ОНП 2020 р. та у силабусі, оприлюдненому на сайті кафедри у розділі «Методичне забезпечення» мова йде про ОК «Іноземна мова» (<https://cutt.ly/ibwHEmo>). Експертна група рекомендує при викладанні іноземної мови брати до уваги професійну складову політологів-дослідників. Експертна група звернула увагу, що попри достатній рівень мовної підготовки здобувачів (підтверджено під час проведення фокус-груп) та широкі налагоджені стосунки з іноземними університетами-партнерами, зокрема, польськими, ОНП не передбачає викладання дисциплін іноземними мовами.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти здійснюється відповідно до внутрішніх документів: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (нова редакція від 31.12.2020 р.) (<https://cutt.ly/sbrRosE>), Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (від 15.06.2017 р.) (<https://cutt.ly/DbrR4UN>), Положення про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін (від 12.02.2021 р.) (<https://cutt.ly/RbrTEoY>), Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу (від 03.01.2017 р.) (<https://cutt.ly/ObrYjee>), Положення про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком (від 25.09.2019 р.) (<https://cutt.ly/Iby6V10>). Здобувачі освіти в межах ОНП реалізують своє право на формування індивідуальної освітньої траєкторії під час вільного вибору теми наукового дослідження та самостійного вибору ОК в обсязі передбаченому законодавством. Здобувачі мають право вибирати ОК з варіативної складової навчального плану ОНП, із блоку навчального плану іншої освітньої програми такого ж освітнього рівня, із каталогу вибіркового курсів Університету та вибору навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти при реалізації здобувачем освіти права на академічну мобільність. Обсяг варіативної складової ОНП 2016 р. складав 12 кредитів ECTS (25% від загального обсягу). Каталог включав 18 ВК по 4 кредити ECTS кожна. Відповідно здобувачі мали можливість обрати 3 ОК. Бюджет варіативної складової ОНП 2020 р. становить 18 кредитів ECTS, (30% від загального обсягу). Каталог включає 15 ВК по 3 кредити ECTS кожна. Відповідно здобувачі мають можливість обрати 6 ОК. Викладання дисциплін вільного вибору здобувачів передбачено на 2-му курсі (3-й та 4-й семестри). Аналіз індивідуальних навчальних планів здобувачів (надані на запит ЕГ) та результати зустрічей з фокус-групами, дають підстави стверджувати, що здобувачі освіти мають вільне право на індивідуальне обрання вибіркового курсу та тем наукових досліджень. Здобувачі зазначили, що здійснюють особистий вибір ОК на першому курсі упродовж перших двох місяців навчання. Гарант та НПП повідомили, що під час науково-методичного семінару здобувачам проводиться презентація навчальних дисциплін. Після ознайомлення з силабусами ОК (<https://cutt.ly/dbrGmyG>) та консультацій з науковими керівниками здобувачі здійснюють свій вибір, про що пишуть відповідну заяву до відділу аспірантури та докторантури. Експертна група звернула увагу, що в умовах дистанційного навчання було б доцільно автоматизувати можливість обрання дисциплін, розробивши відповідний електронний функціонал.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Організація та порядок проведення практичної підготовки здобувачів освіти регулюється Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція від 31.12.2020 р.) (<https://cutt.ly/sbrRosE>), Положенням про організацію та проведення практики у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (від 27.11.2019 р.) (<https://cutt.ly/EbrVuJ1>), Програмою педагогічної практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня підготовки доктора філософії (phd) ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», (від 01 червня 2020 р.) (<https://cutt.ly/gbrMifa>). Особливістю ОНП є наявність викладацької й дослідницької компоненти. Навчальним планом та ОНП передбачена обов'язкова ОК «Педагогічна практика» загальним обсягом 3 кредити ECTS (90 год). Практичній педагогічній підготовці аспірантів передуює засвоєння ОК «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» (1 семестр). Проведення педагогічної практики передбачено для аспірантів другого року навчання у 4-му семестрі. Відповідно до «Програми педагогічної практики здобувачів» навчальна робота аспірантів включає підготовку та проведення на належному рівні не менше 10 лекцій та 10 практичних (семінарських) занять у присутності наукового керівника або керівника практики. Місцем проходження педагогічної практики є факультет історії, політології і міжнародних відносин ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Під час зустрічі з фокус-групами, здобувачі освіти підтвердили, що задоволені рівнем педагогічної практичної підготовки, зокрема, деякі мають намір працювати викладачами. Крім того, здобувачі освіти зазначили, що вже мають певний досвід практичної діяльності за фахом. Так, пан Василь Мельничук є депутатом обласної ради, начальником відділу виконавчого апарату обласної ради; пан Владислав Біль є помічником-консультантом народного депутата Верховної Ради України Романа Лозинського; пані Марина Будко: телеведуча, журналістка ТРК «РАІ»; пан Михайло Мосора працює в Навчально-науковому центрі соціологічних досліджень Прикарпатського регіону ДВНЗ ПНУ та читав лекції для «Університету Третього Віку»; пан Василь Чернописький під час виборчих перегонів працював політтехнологом та іміджмейкером політичних партій «Голос» та «Свобода». До проектної діяльності активно залучає здобувачів (пан Михайло Статкевич та пан Василь Мельничук) проектно-освітній центр «Агенти змін».

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОНП дозволяє здобувачам набути в період навчання soft skills, що обумовлені перспективами подальшої професійної діяльності, зокрема, комунікативних та мовних навичок, відповідальності, пунктуальності, домінуючих етичних цінностей. Формування soft skills забезпечується під час засвоєння низки обов'язкових та вибіркового ОК, виступах на наукових конференціях та круглих столах, участі у тренінгах, проходженні педагогічної практики тощо.

Основними завданнями ОК «Науковий семінар» є освоєння навичок публічного захисту результатів науково-дослідної діяльності та набуття навичок здатності працювати в проєктній команді. ОК «Управління науково-дослідницькими проєктами» передбачено виконання практичних завдань: «Аргументація у науковому дослідженні» та «Команда наукового проєкту», що сприяє формуванню у аспірантів soft skills. Центром інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem» в рамках реалізації проєкту програми ЄС ERASMUS+ KA2 «MoPED – Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання» створено освітню екосистему (MoPED EcoSystem), одним із напрямків діяльності якої є реалізація можливостей здобувачів щодо формальної та неформальної освіти на курсах, розроблених у рамках проєкту MoPED. ОК «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» передбачає використання можливостей Центру інноваційних освітніх технологій «PNU-EcoSystem», зокрема роботу аспірантів у різних навчальних просторах (IT-простір, простір мобільного навчання, презентаційний простір, STEAM-lab, простір рефлексії, конференц-простір), що сприяє розвитку інноваційного мислення і професійно-педагогічної творчості у здобувачів. Центром «PNU-EcoSystem» для здобувачів та НПП пропонуються освітні програми «Критичне мислення» (<https://cutt.ly/7bSBjFw>) та «Інноваційні навички та вміння для професійного саморозвитку викладача/педагога» (<https://cutt.ly/JbSM6ae>). У серпні 2020 р. Центром було проведено вебінар «Використання інструментів фасилітації в онлайн-навчанні». Низку сертифікованих тренінгів організовує Проєктно-освітній центр «Агенти змін» (<https://cutt.ly/8bDoPZ5>). У березні 2020 р. за ініціативою наукового інформаційно-аналітичного центру НАТО (директор, проф. Василь Климончук та заступник директора доц. Ігор Доцяк) в Університеті у приміщенні проєктно-освітнього центру «Агенти змін» відбувся всеукраїнський методологічний семінар «Безпекова парадигма в сучасному світі», в якому брали участь здобувачі. Здобувачі беруть участь в організації заходів, які сприяють формуванню soft skills. Так, пан Василь Чернописький є координатором Івано-Франківського відділення науково-популярного проєкту «15x4» та організовує безоплатні освітні зустрічі з проведенням науково-популярних лекцій (<https://15x4.org/contacts>). Пан Василь Чернописький є активним учасником дебатного клубу та був одним з організаторів осінньої дебатної школи у 2019 р. (<https://cutt.ly/vbS2wQk>).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвіднесення обсягу окремих компонентів ОНП «Політологія» із фактичним навантаженням здобувачів освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (нова редакція від 31.12.2020 р.) (<https://cutt.ly/sbrRosE>). Обсяг ОНП та окремих ОК (1 кредит ECTS становить 30 годин) відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та ПРН. За ОНП та НП 2016 року освітній процес відбувався упродовж 4-х семестрів. Загальний бюджет навчального часу складає 45 кредитів ECTS (1350 годин), з яких 568 аудиторних годин та 782 годин самостійної роботи. Тижневий обсяг бюджету аудиторного навчального часу здобувачів ОНП 2016 р. складає: у 1-му семестрі – 11 год., у 2-му семестрі – 10 год., у 3-му – 9 год., у 4-му семестрі була передбачена тільки педагогічна практика. За ОНП та НП 2020 року освітній процес відбувається упродовж 7-ми семестрів. Загальний бюджет навчального часу складає 60 кредитів ECTS (1800 годин), з яких 600 аудиторних годин та 1200 годин самостійної роботи. Тижневий обсяг бюджету аудиторного навчального часу здобувачів ОНП 2020 р. складає: у 1-му семестрі – 15 год., у 2-му семестрі – 8,5 год., у 3-му – 11 год., у 4-му – 4,5 год., у 5-7-му семестрах – по 0,5 годин. Збільшення освітньої складової ОНП 2020 року за семестрами навчання відбулося шляхом запровадження ОК «Науковий семінар», який передбачає постійну комунікацію зі здобувачами та супровід їхніх наукових розвідок. Під час спілкування з фокус-групами, здобувачі зазначили, що задоволені відведеним часом для вивчення ОК та мають достатньо часу на проведення наукових досліджень.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОНП «Політологія» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильні сторони. ОНП «Політологія» у 2020 р. була суттєво оновлена: збільшено обсяг освітньої складової з 45 до 60 кредитів ECTS. 30% загального бюджету (18 кредитів ECTS) ОНП 2020 р. відведено на дисципліни за вільним

вибором здобувачів, що відповідно дає можливість обрати 6 ОК (ОНП 2016 р. передбачала вибір тільки з ОК). Зміст ОНП структуровано, ОК логічно пов'язані між собою та за часом навчання, відповідають предметній області спеціальності 052 Політологія. ОНП передбачає підготовку аспірантів до викладацької (ОК «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика», «Педагогічна практика»), дослідницької (ОК «Науковий семінар», «Організація наукової діяльності») та проектної (ОК «Управління науково-дослідницькими проектами», «Кількісні та якісні методи в політологічному дослідженні») діяльності. Позитивні практики. Широки можливості для формування soft skills. Наявний досвід практичної діяльності за фахом у здобувачів освіти. Залучення здобувачів до проектної діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони. Певна неузгодженість змісту силабусів окремих ОК («Управління науково-дослідницькими проектами», «Іноземна мова за фаховим спрямуванням»). Обсяг ОК «Науковий семінар» у ОНП 2020 р. складає 3 кредити ECTS, а за НП 2020 р. викладання ОК «Науковий семінар» передбачено упродовж семи семестрів - по 0,5 кредитів ECTS в семестр, що в загальному підсумку складає 3,5 кредити ECTS. Попри достатній рівень мовної підготовки здобувачів освіти не передбачено викладання дисциплін іноземними мовами. Рекомендації. Внести зміни до силабусів ОК «Управління науково-дослідницькими проектами» (привести у відповідність до ОНП ЗК, СК та ПРН) та «Іноземна мова за фаховим спрямуванням» (зробити акцент на фахове спрямування у викладанні іноземної мови). Усунути розбіжності обсягу ОК «Науковий семінар» в ОНП та НП. Передбачити можливості викладання ОК іноземними мовами. В умовах дистанційного навчання розробити електронний функціонал для обрання вибірковок дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 2 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Інформація щодо правил прийому на навчання та вимог до вступників оприлюднена на офіційному сайті ЗВО: «Правила прийому на ступінь доктора філософії (Phd) Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» у 2021 році» (<https://cutt.ly/hv7NPIP>). У Правилах прийому, які щорічно оновлюються, детально викладено інформацію щодо термінів і порядку прийому заяв та документів, описано процес організації та проведення конкурсного відбору. Експертною групою дискримінаційних положень у Правилах прийому не виявлено. Доволі вдалою та цікавою є практика чотирьох етапів у термінах прийому та зарахування до аспірантури. Перший (з 09 по 31 березня) та четвертий (з 01 по 28 лютого) етапи призначені для вступників, які вирішили навчатися за кошти фізичних або юридичних осіб. Другий (з 02 по 31 серпня) та третій (з 05 по 31 жовтня) етапи – для осіб, які прагнуть вступити до аспірантури на бюджетну форму навчання. Наведено інформацію щодо розподілу 30-ти місць із ліцензованого обсягу в 2021 р.: 15 на денну і вечірню форми навчання, 15 – на заочну форму навчання. У цілому, зміст Правил прийому викладено у доступній для вступників формі, чітко, послідовно, системно та зрозуміло, що підтверджує відкритість та прозорість ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Згідно з Правилами прийому (<https://cutt.ly/hv7NPIP>), які повністю враховують особливості ОНП «Політологія», у 2021 р. ЗВО здійснює прийом на навчання на конкурсній основі на денну, вечірню та заочну форму серед вступників, які здобули ступінь магістра чи освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста. Програми вступних випробувань на спеціальність 052 «Політологія» оприлюднюються на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/mv7N6gk>) та затверджуються на спільних засіданнях кафедри політології та кафедри політичних інститутів та процесів. Рішення про рекомендацію до зарахування в аспірантуру приймається на основі рейтингових списків вступників, який

формують за результатами вступних іспитів зі спеціальності, іноземної мови (англійської, німецької, французької), додаткового вступного випробування (для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань/спеціальності, ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра чи спеціаліста) та додаткових балів, отриманих за навчальні та наукові досягнення. За словами Гаранта, на даний час за ОНП «Політологія» навчається 29 здобувачів, з них: 17 аспірантів закінчили магістратуру за спеціальністю «Політологія», 12 здобувачів є випускником інших освітніх програм (9 – за спеціальністю «Міжнародні відносини», 2 – за спеціальністю «Право», 1 – за спеціальністю «Філософія»). Програми вступних випробувань з фахового іспиту «Політології» (<https://cutt.ly/pbwwrzn>), іноземної мови (<https://cutt.ly/ubwoVbc>) та додаткового вступного випробування з «Політичних інститутів та процесів» (<https://cutt.ly/SbwojLD>) характеризуються комплексним підходом до висвітлення означеної сфери наукової проблематики. Втім, у Програмах вступних випробувань на ОНП, які затверджені 21.12.2020 р., перелік рекомендованої літератури частково застарілий: у Програмі з фахового вступного випробування «Політологія» найновіше джерело датується лише 2012 р., а в Програмі з додаткового вступного випробування «Політичні інститути та процеси» – 2010 р. Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюються «Положенням про організацію вступних випробувань у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» у 2021 році», яке введено в дію Наказом ректора № 66 від 9.02.2021 р. (<https://cutt.ly/RbwsCld>). У ЗВО існує можливість звільнити вступників від складання іспиту з іноземної мови за умови наявності у них сертифікатів за рівнем не нижчим, ніж B2. У процесі проведення зустрічі з фокус-групою здобувачів не було виявлено з їхнього боку зауважень стосовно вступних випробувань, правил прийому, їх доступності та зрозумілості.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих здобувачами в інших ЗВО, регулюється: «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яке введено в дію з 03.01.2017 р. (<https://cutt.ly/PbwHUBB>), «Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яке введено в дію 01.04.2015 р. (<https://cutt.ly/rbwH4AA>). Нормативні документи ЗВО знаходяться у вільному доступі для учасників освітнього процесу на сайті <https://pnu.edu.ua/>. У наведених Положеннях висвітлено правила академічної мобільності, які викладені у доступній формі для усіх учасників освітнього процесу, є чіткими й зрозумілими. У відомостях самооцінювання зазначено, що на цей час практика застосування процедури визнання результатів навчання в інших ЗВО на ОНП «Політологія» відсутня. Разом з тим, у процесі комунікації з фокус-групами, йшла мова про окремі приклади академічної мобільності, як здобувачами, так і викладачами (зокрема, на міжнародному рівні). Так, аспірантка 3-го року навчання Марина Будко у червні-серпні 2020 р. взяла участь у Європейській програмі «International Communications in the Field of Environmental Protection and Management» (Румунія). Аспіранти 3-го року навчання Василь Мельничук та Михайло Статкевич беруть участь у діяльності Проектно-освітнього центру розвитку інновацій та інвестицій «Агенти змін» (<https://cutt.ly/Rbecfzn>), який існує на базі ЗВО та співпрацює з міжнародними контрагентами із США та Польщі. Аспірантка 4-го року навчання Наталія Пітей у 2018 р. проходила наукове стажування в рамках програми Польського комітету справ ЮНЕСКО на базі Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Польща) (<https://cutt.ly/IbfzeY5>). Більш детальна інформація стосовно залучення аспірантів та їх наукових керівників до грантів/проектів наведена тут: <https://cutt.ly/Lbgwdka>. У ЗВО існує можливість для участі аспірантів у програмі міжнародних обмінів Erasmus + (<https://cutt.ly/Ubevpty>). Також, за словами Гаранта, для аспірантів існує можливість проходити стажування у Варшавському університеті (Польща) та Карловому університеті (Чехія). Д.політ.н., проф. І. С. Монолатій є членом Польського товариства політичних наук. Завідувач кафедри політології, д.політ.н., проф. В. Й. Климончук є координатором з українсько-польського проекту Центру локального розвитку «Партнерство-Стратегія-Розвиток: впровадження регіональної системи управління економічними змінами в межах Івано-Франківської області» між ЗВО та Університетом ім. Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Польща). Викладачі випускових кафедр, що забезпечують ОНП, у 2016-2020 рр. брали участь у міжнародних конференціях, проектах та заходах у Польщі, Бельгії, Ізраїлі, Туреччині (<https://cutt.ly/IbfzeY5>).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, які отримані у неформальній освіті в ЗВО, є чіткою, зрозумілою, доступною для сприйняття всіма учасниками освітнього процесу. Регулювання означених питань базується на основі «Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яке введено в дію 29.11.2019 р. (<https://cutt.ly/zbeAA4f>). У відомостях самооцінювання зазначено про відсутність прикладів застосування правил визнання результатів навчання, які отримані у неформальній освіті. Під час спілкування експертної групи із фокус-групами завідувач відділу аспірантури і докторантури Роман Ільницький зазначив, що на цей час не було заяв від аспірантів щодо визнання результатів неформальної освіти, якщо будуть заяви, то питання вирішуватиметься. Разом з тим, окремі аспіранти брали участь в різноманітних вебінарах (Марина Будко, Василь Чернописький). Також під час карантину у квітні 2020 р. ЗВО приєднався до ініціативи Coursera for Campus, завдяки чому 5000 працівників і здобувачів отримали можливість вільного доступу до курсів платформи Coursera (<https://cutt.ly/ObeFaP2>).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильні сторони. Правила прийому на ступінь доктора філософії (Phd) у ЗВО щорічно оновлюються, в них детально викладено інформацію щодо термінів і порядку прийому заяв та документів, описано процес організації та проведення конкурсного відбору. Експертною групою дискримінаційних положень у Правилах прийому не виявлено. Зміст Правил прийому викладено у доступній для вступників формі, чітко, послідовно, системно та зрозуміло, що підтверджує відкритість та прозорість ЗВО. Правилами прийому повністю враховують особливості ОНП «Політологія». Програми вступних випробувань характеризуються комплексним підходом до висвітлення означеної сфери наукової проблематики. Спеціальність 052 «Політологія» користується високою популярністю у Прикарпатському регіоні. Процедура визнання результатів навчання, отриманих здобувачами в інших ЗВО, регулюється окремими Положеннями, де висвітлено правила академічної мобільності, які викладені у доступній формі для усіх учасників освітнього процесу, є чіткими й зрозумілими. Процедура визнання результатів навчання, які отримані у неформальній освіті в ЗВО, є зрозумілою та доступною для сприйняття, її регулювання базується на основі окремого Положення. Позитивні практики. Вельми вдалою та цікавою є практика чотирьох етапів у термінах прийому та зарахування до аспірантури. Перший (з 09 по 31 березня) та четвертий (з 01 по 28 лютого) етапи призначені для вступників, які вирішили навчатися за кошти фізичних або юридичних осіб. Другий (з 02 по 31 серпня) та третій (з 05 по 31 жовтня) етапи – для осіб, які прагнуть вступити до аспірантури на бюджетну форму навчання. У ЗВО існує можливість звільнити вступників від складання іспиту з іноземної мови за умови наявності у них сертифікатів за рівнем не нижчим, ніж B2. Попри те, що у відомостях самооцінювання зазначено про відсутність прикладів застосування правил визнання результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, окремі аспіранти брали участь в різноманітних заходах, що підтверджено сертифікатами. Також, в умовах пандемії, у квітні 2020 р. ЗВО приєднався до ініціативи Coursera for Campus, що забезпечило можливість вільного доступу до курсів платформи Coursera для працівників, здобувачів та здобувачів ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони. У Програмах вступних випробувань на ОНП з фахового іспиту «Політології» (<https://cutt.ly/pbwwrzn>) та додаткового вступного випробування з «Політичних інститутів та процесів» (<https://cutt.ly/SbwojLD>), які затверджені 21.12.2020 р., перелік рекомендованої літератури частково застарілий: у Програмі з фахового вступного випробування «Політологія» найновіше джерело датується лише 2012 р., а в Програмі з додаткового вступного випробування «Політичні інститути та процеси» – 2010 р. У відомостях самооцінювання зазначено, що на цей час практика застосування процедури визнання результатів навчання в інших ЗВО на ОНП «Політологія» відсутня. Разом з тим, у процесі комунікації з фокус-групами, йшла мова про окремі приклади академічної мобільності, як здобувачами, так і викладачами (зокрема, на міжнародному рівні). Рекомендації. Експертна група рекомендує оновити перелік рекомендованої літератури у програмі фахового вступного випробування з «Політології» (найновіше джерело датується 2012 р.) та у програмі додаткового вступного випробування з «Політичних інститутів та процесів» (найновіше джерело датується 2010 р.). Зважаючи на високі можливості ЗВО у сприянні академічній мобільності аспірантів та на посилене викладання іноземних мов за ОНП, експертна група рекомендує сприяти підвищенню рівня міжнародної академічної мобільності здобувачів шляхом участі у програмах Erasmus+ тощо. Експертна група рекомендує посилити заходи стосовно популяризації можливостей неформальної освіти серед аспірантів, зокрема, шляхом здобуття освіти у дистанційному форматі на різноманітних онлайн платформах провідних університетів світу.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 3 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню B за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та

принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання ОНП регулюються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://cutt.ly/sbrRosE>), Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (<https://cutt.ly/DbrR4UN>), Положенням про дистанційне навчання (<https://cutt.ly/BbumYBB>) Підготовка здобувачів ОНП здійснюється за денною, вечірньою та заочною формами навчання. Аспіранти відвідують заняття згідно з розкладом, який доступний на сайті відділу аспірантури та докторантури (<https://cutt.ly/4buUhQJ>). Освітній процес на ОНП реалізується у традиційних формах: навчальні заняття (лекції, семінарські, індивідуальні заняття, консультації), самостійна робота (виконання індивідуальних завдань, науково-дослідна робота), практична підготовка (педагогічна практика), контрольні заходи (екзамени, заліки, тестування, атестація). Під час карантину заняття проводяться у дистанційному форматі із застосуванням онлайн платформ Zoom, Google Meet, Teams та електронних каналів комунікації: Viber, Telegram, Messenger. Перехід до дистанційної форми навчання у ЗВО був швидким та ефективним завдяки давнім напрацюванням цього формату навчання. Освітній контент з усіх ОК розміщено на платформі дистанційного навчання d-learn.pu.if.ua, можливості якої були продемонстровані ЕГ під час проведення фокус-груп. Використовуючи функціонал онлайн-платформи, здобувачі мають можливість оцінювати якість викладання ОК викладачем, що враховується під час проведення атестації НПП. Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття. Результати навчальних досягнень здобувачів фіксуються в електронному журналі (webportal.pnu.edu.ua), що сприяє відкритості та прозорості освітнього процесу. Здобувачі повідомили, що навчальні заняття мають проблемний характер, проходять у формі дискусії з попередньо визначених проблем для обговорення. Проявом студентоцентрованого підходу та дотримання принципів академічної свободи здобувачів є можливість вільно обирати ВК, самостійно обирати тему наукового дослідження, змінювати індивідуальний навчальний план за погодженням із науковим керівником. За словами завідувача відділу аспірантури та докторантури проф. Р.Льницького, в ЗВО існує процедура зміни наукового керівника на вимогу здобувача. Згідно з Положенням про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком (<https://cutt.ly/SbucvKe>), здобувачі можуть бути переведені на навчання за індивідуальним графіком, за яким частина дисциплін навчального плану вивчається самостійно, у т.ч. з використанням ІТ-технологій і засобів дистанційного навчання. В разі дострокового написання дисертаційної роботи, за словами Гаранта, здобувачі мають право завершити навчання за індивідуальним графіком. ЕГ рекомендує оновити положення про навчання за індивідуальним графіком, враховуючи особливості навчання не тільки студентів, але й усіх здобувачів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Загальна інформація щодо основних вимог, цілей та змісту навчання, порядку та критеріїв оцінювання міститься в силабусах, розробка яких регламентується Положенням про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (від 31.01.2020 р.) (<https://cutt.ly/PbuOnBL>). Силабуси з навчальних дисциплін містять інформацію щодо опису навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, програму та структуру дисципліни, теми семінарських занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи контролю, схему нарахування балів, політику курсу, рекомендовану літературу, інформаційні ресурси в Інтернеті. Силабуси з усіх обов'язкових та вибіркових дисциплін ОНП «Політологія» розміщено на сайті кафедри політології в розділі «Методичне забезпечення» (<https://cutt.ly/KbuSArj>). Інформування здобувачів освіти щодо особливостей організації освітнього процесу відбувається через сайти кафедри політології (<https://cutt.ly/LbuJ7d8>) та відділу аспірантури та докторантури (<https://cutt.ly/kbuKdq6>), напряду від науково-педагогічних працівників на початку вивчення кожної дисципліни. В умовах дистанційного навчання інформування також відбувається за допомогою сторінок в соціальних мережах (<https://cutt.ly/bbuKNY8>), месенджерах (Viber, Telegram) та через електронну пошту. Під час зустрічі з фокус-групами викладачі повідомили, що на першому занятті роз'яснюють вимоги до навчання, особливості оцінювання, а здобувачі підтвердили, що своєчасно отримують інформацію щодо політики навчальних дисциплін, результатів навчання в межах ОК та не мають проблем у розумінні поданої їм інформації.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Університет створює сприятливі умови для поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП «Політологія» через дослідницьку складову, яка забезпечується теоретичною та практичною підготовкою в межах вивчення ОК «Організація наукової діяльності», «Управління науково-дослідними проектами», «Методологія політичної науки», «Науковий семінар», «Джерела політологічних досліджень», «Кількісні та якісні методи у політологічному дослідженні». За словами Гаранта існує практика залучення здобувачів освіти до наукових проектів в рамках реалізації НДР кафедри. Так, в реалізації НДР «Центральна та Східна Європа в міжнародних відносинах» (номер державної реєстрації НДР: 0114U001590) беруть участь здобувачі Наталія Пітей, Олег Котляр, Юрій Якубовський. За результатами зустрічей з фокус-групами ЕГ отримала підтвердження участі здобувачів освіти у міжнародних, всеукраїнських конференціях, круглих столах, конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій. Наприклад, здобувач Михайло Мосора здійснює своє дослідження в рамках проекту SG 53710 «Сприяння сталому розвитку Прикарпаття через інституційне зміцнення університетського аналітичного центру» Наказ № 590 від 12.10.2020р. Під час зустрічі здобувачі підтвердили про можливості апробації своїх наукових досліджень під час

участі у щорічних звітних конференціях викладачів, докторантів та аспірантів Університету та у конференціях, організованих кафедрою: «Політичні процеси сучасності: глобальний і регіональний виміри» (2017 р.), «Національна і регіональна безпека в умовах інформаційної війни» (2018 р.), «Політичні процеси сучасності: глобальний і регіональний виміри» (2019 р.). Вся детальна інформація щодо наукової активності здобувачів освіти міститься на сайті кафедри (<https://cutt.ly/jbipcCk>). Експертна група відмічає запровадження практики написання наукових статей спільно з науковим керівником, зокрема, англійською мовою (Marchuk, V., Novoselshyi, I., Melnychuk, V., Chornoyskiy, V., & Shlemkevych, T. (2020). The Appointment of the History Philosophy in Comprehending Modern Civilizational Challenges in a Post-Pandemic Society. *Postmodern Openings*, 11(1Supl2), 74-84.) та індексованих у WoS (Marchuk, V., Gontar, Z., Durman, O., Denkovych, N., & Dudkevych, V. (2020). Exploring the Experience of the World's Leading Countries in Inclusive Growth as Part of the PostIndustrial Economy: Challenges and Perspectives. *Postmodern Openings*, 11(2 Supl 1), 222-237).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час фокус-груп, НПП, які забезпечують освітній процес за ОНП, зазначили, що основними видами оновлення форми та змісту навчального контенту (силабусів) є урахування сучасних практик та новітніх тенденцій політології, імплементація результатів власних наукових досліджень, академічної мобільності, практичної роботи над проектами. При оновленні ОК «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» професор пані Олена Будник врахувала досвід отриманий під час підвищення кваліфікації за темою: «Інноваційні інструменти онлайн-навчання» та тренінгу «Методика дослідницького STEM-навчання: середовище та інструменти (Inquiry Based Learning)». Окремі теми ОК «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» оновлено в рамках проекту програми ЄС Еразмус+ КА2 «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання – MoPED. При оновленні ОК «Євроінтеграційні процеси в країнах Центрально-Східної Європи» було враховано досвід стажування професора пана Володимира Комара у Варшавському університеті за темою: «Східна Європа в польській геополітиці міжвоєнного періоду». Професор пан Михайло Нагорняк врахував досвід проходження науково-педагогічного стажування в Інституті Східної Європи Університету Карла в м. Прага (Чеська Республіка) за темою «Центрально-Східна Європа в нових геополітичних умовах» при оновленні ОК «Порівняльні та регіональні студії сучасних міжнародних відносин». ЕГ відмічає позитивну практику під час оновлення ОК врахування наукових публікацій викладачів, які забезпечують освітній процес: ОК «Методологія політичної науки», «Управління науково-дослідницькими проектами», «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика», «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні», «Джерела політологічних досліджень», «Моделювання і аналіз політичних процесів», «Науковий семінар», «Педагогічна практика», «Євроінтеграційні процеси в країнах Центрально-Східної Європи». Вибірковий аналіз силабусів показав, що частину інформації варто оновити. Наприклад, ОК «Науковий семінар» передбачає вивчення Темі 29. «Вимоги до оформлення авторефератів дисертаційного дослідження», що не є актуальною при підготовці докторів філософії. У силабусі ОК «Науковий семінар» (<https://cutt.ly/6bezomw>) зазначено, що результатами вивчення навчальної дисципліни є забезпечення ПРН14. Вільно спілкуватися англійською мовою або іншою іноземною мовою в професійній комунікації. Проте, список рекомендованої літератури містить тільки одне англійське джерело. ЕГ радить включати до списків рекомендованої літератури новітні іноземні джерела. Особливо це стосується списку літератури для вивчення ОК «Сучасні проблеми міжетнічних та міжцивілізаційних взаємин у теоретичному та практичному вимірі» найновіше джерело базової рекомендованої літератури датується 2011 р.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ОНП «Політологія» реалізується відповідно до Стратегії інтернаціоналізації ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на 2020-2025 рр. (<https://cutt.ly/jbjioc>), Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (від 03.01.2017 р.) (<https://cutt.ly/DbikiqO>). Інформація про можливості участі у міжнародних обмінах, проектах, конкурсах оприлюднюється на сайті Відділу міжнародних зв'язків (<https://cutt.ly/1biknlf>). Інтернаціоналізація в рамках ОНП «Політологія» відбувається за наступними напрямками: 1) Запрошення до проведення занять фахівців університетів-партнерів та організація зустрічей з відомими міжнародними діячами (доктора Варшавського Університету, працівника Студій Східної Європи, Кажімежа Вуйчіцького (<https://cutt.ly/DbizUYc>), французького вченого, політолога, журналіста, президента Continental European Union Club Олів'є Ведрін (Olivier Védrine), посла Норвегії в Україні (до 2019 року) Уле Т. Хорпестад); 2) Читання лекцій викладачами Університету в іноземних університетах-партнерах (проф. Володимир Комар - Інститут історії Жешувського університету, Республіка Польща); 3) Участь у програмах міжнародної академічної мобільності викладачів випускових кафедр (Іван Монолатій, Володимир Комар, Василь Климончук, Василь Марчук, Сергій Дерев'янка, Михайло Нагорняк, Ігор Доцяк); 4) Можливість участі у програмах академічної мобільності з університетами-партнерами (зокрема, Університетом Адама Міцкевича в Познані), Еразмус+, «Mobility direct»; 5) Можливість проходити міжнародні наукові стажування відповідно до угод про співпрацю (наукове стажування здобувачки пані Наталії Пітей в рамках програми Польського комітету до справ ЮНЕСКО на базі Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Республіка Польща); 6) Участь у міжнародних тренінгах здобувачів освіти (Марина Будко - Тренінг «Міжнародні комунікації в галузі охорони навколишнього середовища та управління», організований Технічним університетом Клуж-Напоки, Північним університетським центром Бая-Мар, Румунія); 7)

Участь НПП та здобувачів у міжнародних конференціях та публікації у міжнародних фахових виданнях (Sheketa M. The History and Origins of Separatism in Catalonia// Eurasian Scientific Congress. Abstracts of the 10th International Scientific Congress. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2020. P.279-284). Результати зустрічей з фокус-групами та аналіз інформації, яка міститься на сайті у відкритому доступі, дає можливість ЕГ дійти до висновку про розгалужену можливість запровадження інтернаціоналізації за ОНП. Разом з тим, ЕГ констатує, що наявними програмами міжнародних академічних обмінів користуються більшою мірою викладачі випускових кафедр, а здобувачі демонструють низьку активність міжнародної академічної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильні сторони. Студентоцентрикований підхід та дотримання принципів академічної свободи здобувачів ОНП. Забезпечення відкритості та прозорості освітнього процесу. Швидкий та ефективний перехід до дистанційної форми навчання. При оновленні змісту ОК враховується досвід НПП отриманий під час академічної мобільності, практичної роботи над проектами та відбувається імплементація результатів власних наукових досліджень. Створені умови для апробації наукових досліджень здобувачів під час конференцій, організованих випусковими кафедрами. Налагоджені міжнародні зв'язки Університету сприяють активній реалізації політики інтернаціоналізації ОНП. Університет створює всі умови для залучення до міжнародної академічної мобільності всіх учасників освітнього процесу. Активна участь викладачів випускових кафедр у програмах міжнародної академічної мобільності. Позитивні практики. Зворотний зв'язок від здобувачів освіти щодо якості викладання за кожним ОК, що враховується під час укладання контракту з НПП. Залучення здобувачів освіти до наукових проектів в рамках реалізації НДР кафедри.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони. Аналіз силабусів показав необхідність оновлення інформації окремих ОК. Попри наявні можливості та створені умови низький рівень участі здобувачів освіти у програмах академічної мобільності Еразмус+, «Mobility direct». Рекомендації. Оновити інформацію у силабусах окремих ОК: «Науковий семінар» - у частині змістовного наповнення, вилучивши неактуальну інформацію; «Сучасні проблеми міжетнічних та міжцивілізаційних взаємин у теоретичному та практичному вимірі» - включати до списків рекомендованої літератури новітні джерела в т.ч. іншомовні. Популяризувати серед здобувачів освіти можливості участі у програмах академічної мобільності Еразмус+, «Mobility direct». ЕГ рекомендує оновити «Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком» враховуючи особливості навчання всіх здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 4 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Питання підсумкового контролю регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (від 31.12.2020 р.) (<https://cutt.ly/sbrRosE>), Положенням про моніторинг якості рівня знань здобувачів вищої освіти (02.03.2016) (<https://cutt.ly/ybi5I7S>), Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (зі змінами від 06.04.2021 р.) (<https://cutt.ly/Ubi8Xjz>), Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (від 15.06.2017 р.) (<https://cutt.ly/obi6GDt>). Відповідно до внутрішніх документів система оцінювання знань здобувачів освіти із кожної навчальної дисципліни включає

поточний, модульний та семестровий контроль знань. Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття та проходити всі форми поточного й підсумкового контролю. Кількість балів, що може отримати здобувач вищої освіти за змістові модулі, може бути різною, встановлюється для кожного змістового модуля та визначається кафедрою. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену або заліку. Залік виставляється за результатами поточного контролю, присутність здобувача освіти не обов'язкова. Екзамен може виставлятися на основі результатів роботи здобувача впродовж усього семестру. Здобувач має право скласти екзамен у разі виявлення ним бажання підвищити рейтингову оцінку з навчальної дисципліни. Присутність здобувача освіти на екзамені в день його складання є обов'язковою. Основна інформація про оцінювання поточних знань міститься у силабусах (<https://cutt.ly/JborfgP>) та робочих програмах (<https://cutt.ly/Nboe6DG>). В повному обсязі навчально-методичні комплекси до всіх ОК розміщені на сайті дистанційного навчання (<https://d-leap.pnu.edu.ua/>) про, що ЕГ переконалася під час фокус-групи. Зазначена інформація роз'яснює всі питання про ОК, загальну систему оцінювання навчальної дисципліни, вимоги до лекційних, семінарських занять, тестування, форми контролю та умови допуску до підсумкового контролю. На фокус-групах здобувачі освіти та НПП повідомили, що інформація про програму ОК роз'яснюється здобувачам на початку кожного курсу. Форми контролю та критерії оцінювання є зрозумілими для здобувачів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форма атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії відповідає проекту Стандарту вищої освіти України за третім (освітньо-науковим) рівнем, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 052 «Політологія» та локальному Положенню Про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (від 15.06.2017 р.) (<https://cutt.ly/RbrxIeP>). Атестація здійснюється на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Дисертаційна робота та відгуки опонентів мають бути оприлюднені для публічного ознайомлення на вебресурсах закладу вищої освіти або відповідного структурного підрозділу відповідно до законодавства. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися вимог академічної доброчесності. Дисертаційна робота допускається до захисту тільки за умови проходження перевірки на плагіат із визначенням унікальності тексту програмою Unicheck. Всі дисертаційні роботи розміщуються у репозитарії ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/gbrWJZ2>) та на сайті кафедри політології (<https://cutt.ly/ubu8VyE>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначена внутрішніми документами, які регулюють чіткість та зрозумілість процедури проведення контрольних заходів. Положенням про організацію освітнього процесу передбачені рівні (самоконтроль, кафедральний, факультетський (інститутський), ректорський) та види (вхідний, поточний, підсумковий та відстрочений) контролю. З метою забезпечення об'єктивності засвоєння теоретичного матеріалу може перевірятися й оцінюватися через онлайн тестування. Кожен здобувач має право за індивідуальною заявою ініціювати проходження підсумкового контролю у вигляді онлайн тестування. Здобувачі освіти мають право подати апеляцію у разі незгоди з отриманою оцінкою, звернувшись з апеляційною заявою до завідувача кафедри, до якої належить викладач, дії якого оскаржуються. Питання оскарження результатів контрольних заходів під час проведення екзаменаційних та залікових сесій розглядає апеляційна комісія. Апеляційна комісія у складі трьох викладачів, одним із яких є викладач, дії якого оскаржуються, розглядає апеляцію в присутності здобувача впродовж наступного робочого дня після її подання. Апеляційна комісія може запропонувати здобувачу освіти підтвердити рівень своїх знань усно та / або у тестовій формі з використанням ІТ-технологій. За наслідками розгляду заяви апеляційна комісія може або залишити підсумкову оцінку без змін, або підвищити її. Рішення апеляційної комісії є остаточним та оскарженню не підлягає. Це рішення доводиться до відома здобувача, який підтверджує це особистим підписом в протоколі апеляційної комісії. Оцінки, отримані здобувачем освіти при складанні підсумкової атестації, виставлені екзаменаційною комісією, що присвоює кваліфікацію, оскарженню (апеляції) не підлягають. Під час зустрічі з фокус-групами здобувачі підтвердили, що правила проведення контрольних заходів та атестації аспірантів є чіткими та зрозумілими. Відповідно до НП 2020 р. поточна атестація аспірантів проводиться два рази на рік у січні та червні кожного року навчання. Здобувач освіти звітує про виконання індивідуального плану роботи науковому керівнику з подальшим звітуванням на засіданні кафедри, вченої ради факультету, заповненням індивідуального плану роботи аспіранта та затвердженням атестації на вченій раді Університету. За результатами атестації аспірант переводиться на наступний рік навчання або відраховується з аспірантури.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під

час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імplementацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика академічної доброчесності забезпечується Положенням про запобігання академічному плагіату (від 27.09.2018 р.) (<https://cutt.ly/DboZqwJ>), Положенням про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів (від 19.10.2015 р.) (<https://cutt.ly/IboXnCr>), Кодексом честі (зі змінами від 30 серпня 2018 р.) (<https://cutt.ly/wboZMTw>), які врегульовують усі питання, які стосуються дотримання норм академічної доброчесності та профілактики різних видів академічної недоброчесності, до якої відносять академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (від 27.11.2017 р.) (<https://cutt.ly/Hbfb1ct>) розроблено систему запобігання та виявлення академічного плагіату, яка передбачає політику дотримання процедур академічної доброчесності. Загальний моніторинг та контроль за дотриманням всіма учасниками освітнього процесу вимог академічної доброчесності здійснює Комісія з питань етики та академічної доброчесності, діяльність якої врегульована Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (від 30.08.2018 р.) (<https://cutt.ly/hboMnEJ>). Здобувачі підтвердили свою поінформованість про діяльність Комісії та зазначили, що приводів для звернення до комісії під час навчання за ОНП не було. Під час зустрічей з фокус-групами ЕГ з'ясувалося, що НПП проводиться активна роз'яснювальна робота щодо популяризації академічної доброчесності під час освітнього процесу. Зокрема, в ОК «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» розглядається тема «Академічна доброчесність: данина моді чи життєва необхідність?». Інформація про політику доброчесності міститься у силабусах, в яких зазначається недопустимість: користування мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; підказування та списування під час здачі будь-яких робіт; відсутності посилань на використані джерела; фабрикування джерел; плагіат. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. В такому випадку викладач пропонує аспірантові повторно виконати роботу. Для перевірки наукових і навчально-методичних робіт, дисертаційних досліджень на наявність плагіату використовується спеціалізоване програмне забезпечення Unicheck та StrikePlagiarism.com, які є безоплатними для всіх учасників освітнього процесу. На фокус-групах ЕГ повідомили, що на ОНП відсутні факти порушень академічної доброчесності з боку як здобувачів, так і НПП. Представники Студентського сенату підтвердили, що з питань порушення академічної доброчесності здобувачі можуть звернутися на «Гарячу лінію» з ректором та за «Телефоном довіри» (<https://cutt.ly/CbgNaYF>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони Нормативна база чітко регламентує контрольні заходи та об'єктивність екзаменаторів. Забезпечення об'єктивності освітнього процесу шляхом онлайн тестування та реальна можливість оскарження результатів контрольних заходів. Чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів та поточної атестації аспірантів, яка проводиться двічі на рік, у січні та червні. Форма атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії відповідає проекту Стандарту здійснюється на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Популяризація академічної доброчесності через вивчення окремих ОК («Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика» та «Філософія і методологія науки»), поширення інформації про необхідність дотримуватися норм академічної доброчесності в силабусах та під час індивідуальних консультацій з науковими керівниками, організація та проведення онлайн тренінгів, семінарів. Наявність Кодексу честі. Позитивні практики. Використання сучасних сервісів для перевірки на плагіат Unicheck та StrikePlagiarism.com, які є безоплатними для всіх учасників освітнього процесу. Діяльність Комісії з питань етики та академічної доброчесності. Можливість повідомлення про порушення академічної доброчесності на «Гарячу лінію» з ректором та за «Телефоном довіри». Розміщення всіх дисертаційних робіт у репозитарії ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та на сайті кафедри політології.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони відсутні. Рекомендації. ЕГ звернула увагу на чітку позицію керівництва Університету та політику нульової толерантності до будь-яких видів порушень академічної доброчесності до всіх учасників освітнього процесу. Зі свого боку ЕГ висловлює поради, які можуть зробити процес дотримання академічної доброчесності ще більш ефективним та дієвим. Беручи до уваги наявність в Університеті двох фахових видань з політології та регулярне проведення наукових конференцій випусковими кафедрами, ЕГ пропонує залучати аспірантів до процесів рецензування наукових статей. ЕГ рекомендує розробити Декларацію з академічної доброчесності та запровадити практику її підписання всіма учасниками освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 5.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 5 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На основі аналізу нормативної документації та спілкування експертної групи з фокус-групами, підтверджено, що освітні компоненти ОНП забезпечуються викладачами, професійна та академічна кваліфікація яких забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та ПРН. Викладання на ОНП забезпечують 12 висококваліфікованих викладачів з різних галузей наук, з них: 9 докторів наук (4 – д.політ.н., проф.; 2 – д.іст.н., проф.; 1 – д.філос.н., доц.; 1 – д.фіз.-мат.н., проф.; 1 – д.пед.н., проф.) та 3 кандидати наук (1 – к.політ.н, доц.; 1 – к.фіз.-мат.н., проф.; 1 – к.філол.н., доц.). Робоча група ОНП включає шість НПП, з яких п'ять докторів наук (чотири доктори політичних наук, професори та один доктор історичних наук, професор) і один кандидат політичних наук, доцент. Члени робочої групи є висококваліфікованими фахівцями та відповідають достатнім вимогам для ефективної реалізації ОНП. Аналіз складу НПП, які забезпечують освітній процес на ОНП, засвідчує, що значна частина викладачів залучена до міжнародної співпраці, має опубліковані праці у наукометричних виданнях. Зокрема, проф. Л.І. Никируй, проф. І.С. Монолатій, проф. В.В. Марчук, проф. М.М. Нагорняк, проф. Р.В. Ільницький мають опубліковані праці у виданнях, що включені до наукометричних баз Scopus та WoS (<https://cutt.ly/xbfSwTi>). Достатній рівень залучених до освітнього процесу на ОНП висококваліфікованих викладачів дає можливість для створення спеціалізованих вчених рад для разових захистів докторів філософії зі спеціальності 052 Політологія. Всі викладачі, які забезпечують реалізацію ОНП, є штатними працівниками ЗВО, вони демонструють високий рівень академічної та науково-педагогічної активності. Якісний склад викладачів, що забезпечують ОНП «Політологія», відображений на офіційній Інтернет-сторінці кафедри політології (<https://cutt.ly/wbfLeer>).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір НПП регулюється «Положенням про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників Університету вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (від 28.12.2018 р., <https://cutt.ly/8bfXVQa>), яке розроблене на основі законодавства України. У Положенні наведено чіткі та зрозумілі вимоги до претендентів на заміщення різних вакантних посад. Процедура конкурсного добору є прозорою, нею регламентуються усі етапи процесу заміщення вакантних посад. Втім, у Положенні не зазначається, на який термін укладатимуться контракти з НПП у залежності від кваліфікації претендентів на посади. Разом з тим, під час спілкувань ЕГ з викладачами у фокус-групах було виявлено, що у ЗВО з викладачами переважно укладається строковий трудовий договір терміном на п'ять років. У процесі комунікацій експертної групи з Гарантом, фокус-групами викладачів та представників структурних підрозділів ЗВО зазначалося, що вагому роль для успішного проходження конкурсного добору НПП відіграє рейтинг діяльності викладача на посаді та результати опитування здобувачів щодо якості викладання. У ЗВО проводиться щорічне рейтингування діяльності НПП, яке регулюється «Положенням про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введене в дію 09.11.2020 р., <https://cutt.ly/nbfV2Yg>). Дійсно, у Розділі 1, ст. 3 цього Положення зазначається, що результати рейтингового оцінювання можуть враховуватись при проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад. На зустрічі з фокус-групами представниця відділу кадрів повідомила, що останній конкурс на зайняття вакантних посад в Університету оголошено 11.03.2021 р. За результатами останніх конкурсних відборів у 2021 р. на посаду доцента професор кафедри політичних інститутів та процесів було призначено пана Сергія Дерев'янка, а у 2020 р. на посаду доцента кафедри політології було призначено Оксану Липчук (укладено контракт терміном на 5 років).

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Переважно під час круглих столів чи конференцій стейкхолдери та НПП спільно обговорюють актуальні питання стосовно зміни до ОНП. Стейкхолдери ОНП «Політологія» пов'язані з ключовими для здобувачів сферами діяльності: науково-педагогічною сферою (директор Ін-ту післядипломної освіти та довузівської підготовки ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника», проф. д.політ.н., М.М. Нагорняк), системою владних інституцій (Голова Івано-Франківської облради д.політ.н О.М. Сич,

начальник Управління інформаційної діяльності та комунікації з громадськістю Івано-Франківської ОДА, В.Я. Джигіта), сферою мас-медіа (Гендиректор Івано-Франківського ОТБ «Галичина» к.політ.н. І.Б. Дебенко). Роботодавці неодноразово мали зустрічі з аспірантами й під час проведення занять, і в позанавчальний час. У ЗВО існує практика запрошення стейкхолдерів (зокрема, для здобувачів ОНП «Політологія» політиків-практиків) для зустрічей з аспірантами (<https://cutt.ly/rbgFnEr>). З метою врахування інтересів роботодавців у ЗВО здійснюються опитування стейкхолдерів (<https://cutt.ly/6vosDUN>). Стосовно організації освітнього процесу пропозиції стейкхолдерів стосувалися забезпечення відповідних професійних компетентностей, які необхідні у сферах державної влади, місцевого самоврядування, освіти, мас-медіа тощо. Пропозиції стейкхолдерів були враховані під час набору до аспірантури у 2020 р. (<https://cutt.ly/bvohycI>). В ОНП пропозиції стейкхолдерів відображені у поглибленому вивченні тих навчальних дисциплін, які формують soft skills. Разом з тим, ЕГ рекомендує включити до складу робочої групи ОНП представника стейкхолдерів. Це забезпечить більш ефективне залучення роботодавців до організації освітнього процесу і сприятиме більш предметному обговоренню змісту ОНП та процесів її оновлення. Тим більше, що в «Положенні про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №61 від 31.01.2020.) у підпункті 3.2.1.1. зазначено, що до такої групи можуть залучатися «провідні фахівці галузі; здобувачі вищої освіти» (<https://cutt.ly/DbFz8gq>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

У ЗВО існує практика залучення роботодавців, професіоналів-практиків до аудиторних занять. Зокрема, під час зустрічі з фокус-групами ЕГ отримала підтвердження запрошення політичних експертів, аналітиків, народних депутатів України, проектних менеджерів тощо. За інформацією від Гаранта, роботодавці брали участь у проведенні аудиторних занять: В.Я. Джигіта брав участь у проведенні лекційного заняття зі здобувачами на тему «Шляхи і способи розв'язання проблеми децентралізації влади в Україні» у рамках вибіркового курсу «Взаємодія влади і громадянського суспільства в процесі децентралізації»; О.М. Сич брав участь у проведенні лекційного заняття на тему «Аналіз сучасної системи територіальної організації влади з метою підвищення ефективності управління суспільним розвитком на відповідній території» у рамках вибіркового курсу «Взаємодія влади і громадянського суспільства в процесі децентралізації»; І.Б. Дебенко брав участь у проведенні семінарського заняття на тему «Глобальна комунікація: головні виклики та новітні зовнішньополітичні комунікативні технології» у рамках вибіркового курсу «Міжнародні медійні системи та глобальна комунікація»; М.М. Нагорняк одночасно є і викладачем на ОНП, проводить заняття із дисциплін «Сучасні наукові школи вивчення міжнародних відносин», «Порівняльні та регіональні студії сучасних міжнародних відносин», «Сучасні проблеми міжнародного політичного розвитку», «Регіональні конфлікти на пострадянському просторі», «Міжнародні медійні системи та глобальна комунікація». До зустрічей зі здобувачами залучаються аналітики відділу аналітичної роботи Івано-Франківської облдержадміністрації, керівники відділів Івано-Франківської міськради, депутати місцевого рівня, працівники міністерств членів Парламентського Комітету асоціації між Україною та ЄС та делегації представництва ЄС в Україні (<https://cutt.ly/tbhsowm>), представники громадських організацій. Зустрічі спрямовані на поглиблене розуміння аспірантами сучасних політичних процесів. Роботодавці періодично запрошуються на обговорення дисертаційних робіт аспірантів. Аспірантка 3-го року навчання Марина Будко повідомила про зустрічі: із французьким політологом, журналістом, почесним професором Київського міжнародного університету, президентом Continental European Union Club Олів'є Ведріном (Olivier Vedrine) (<https://cutt.ly/3bhgFyf>) та з Надзвичайним і Повноважним Послом Норвегії в Україні до 2019 р. Уле Тер'є Хорпестадом. Аспіранту 3-го року навчання Василю Чернопиському найбільше запам'яталася зустріч із випускником ЗВО, Романом Шереметою, всесвітньо відомим економістом, професором Школи менеджменту ім. Везерхеда при Університеті Кейс Вестерн Резерв (США) (<https://cutt.ly/IbhfiW9>). Викладачі випускових кафедр мають досвід практичної роботи за фахом, виступають в ЗМІ на актуальні теми суспільно-політичного життя України. Гарант проф. В.Й. Климончук є директором наукового інформаційно-аналітичного Центру НАТО при ЗВО, а доцент І.І. Доцяк – заступником директора.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

З метою мотивації до професійного розвитку НПП ЗВО надає освітні послуги зі здобуття другої вищої освіти (<https://iprodr.pnu.edu.ua/>). ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів у питанні надання допомоги щодо забезпечення різних видів підвищення кваліфікації (<https://cutt.ly/KbFz26P>), стажування, що регулюється «Положенням про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію 6.04.2020 р., <https://cutt.ly/YbhkPF3>). Протягом п'яти років НПП необхідно пройти стажування тривалістю від 6 до 12 кредитів за ECTS. Для викладачів ЗВО існує можливість проходити стажування як в українських ЗВО України, так і в зарубіжних. Викладачі ЗВО активно працюють над науковими темами та грантами. Задля допомоги викладачам у здійсненні грантової діяльності створено «Путівник для науковця ПНУ» (<https://cutt.ly/ZbhkwhJ>), який є доволі інформативним. Більшість викладачів, що забезпечують освітній процес ОНП, поглиблюють власний професійний розвиток у співпраці з міжнародними партнерами, беручи участь у відповідних проектах та грантових програмах, про що зазначено у зведеній інформації про викладачів (<https://cutt.ly/Qbhl524>). Під час пандемії у ЗВО проводяться тренінги для викладачів з цифрової грамотності. У квітні 2020 р. під час карантину ЗВО приєднався до ініціативи Coursera for Campus, завдяки чому викладачі отримали можливість безоплатного доступу до курсів платформи Coursera (<https://cutt.ly/ObeFaP2>). Завдяки платформі Coursera викладачі мають можливість підвищити кваліфікацію у неформальний спосіб, причому, зарахування відбувається через визнання результатів на Вченій раді

ЗВО. Під час спілкування експертної групи з керівництвом ЗВО, Ректор Університету зазначив, що для НПП існують можливості закордонного стажування (зокрема, у Варшавському університеті), причому викладачам може забезпечуватися безоплатне проживання. Ця інформація неодноразово була підтверджена і під час комунікацій з Гарантом, і під час зустрічей з фокус-групами викладачів та структурних підрозділів. Також у процесі спілкування експертної групи із фокус-групами здобувачів та викладачів було підтверджено, що в ЗВО діють безоплатні курси англійської мови для викладачів і здобувачів, що сприяє професійному розвитку викладачів НПП (<https://cutt.ly/MbhCQkz>).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання професійного розвитку НПП забезпечується різноаспектними заходами задля підвищення викладацької майстерності, що передбачає матеріальні й моральні заохочення та регламентується Статутом Університету (<https://cutt.ly/qbhZV9v>) та Колективним договором (схвалений 29.12.2015 р., <https://cutt.ly/8bhxyFt>). У ЗВО запроваджено рейтингову систему, згідно з якою оцінюється продуктивність діяльності викладачів за результатами наукової, навчально-методичної, організаційної, виховної та ін. видами робіт. Рейтингове оцінювання регулюється «Положенням про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введене в дію 09.11.2020 р., <https://cutt.ly/nbfV2Yg>). За результатами рейтингового оцінювання можуть встановлюватися надбавки за складність і напруженість роботи, надаватися премії та творчі відпустки, вони можуть позитивно впливати на кар'єру НПП при проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад тощо. У ЗВО здійснюється преміювання викладачів за значні наукові досягнення, за впровадження нових методів та форм навчання, за проведення англійських навчальних курсів, за захист дисертацій тощо. Зокрема, під час спілкувань з керівництвом ЗВО ЄГ стало відомо про наявну процедуру преміювання Гарантів за результатами роботи. Важливим документом для НПП є «Положення про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science» (введено в дію 29.09.2020 р., <https://cutt.ly/ibhxCdZ>). У Положенні мова йде про преміювання та зниження годин навантаження для тих викладачів, які мають опубліковані праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. У процесі спілкування експертної групи з викладачами, інформація щодо преміювання та зниження годин навантаження була підтверджена. Зокрема, викладачі повідомили про практику зменшення навчального навантаження на 50 годин в разі наявності статей у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. До заохочень морального характеру відносяться нагороди відзнаками згідно до «Положення про заохочувальні відзнаки ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (від 27.04.2016 р., <https://cutt.ly/Xbhxg6N>). З метою стимулювання професійного розвитку ЗВО також здійснюється представлення до державних нагород, відзнак МОН України, Івано-Франківської ОДА, Івано-Франківської обл. ради, міських і районних рад. З-поміж викладачів ОНП є Заслужений діяч науки і техніки України (проф. В.В. Марчук) та Заслужені працівники освіти України (проф. М.М. Нагорняк і проф. С.М. Дерев'янку), кавалер відзнаки Президента України – Хрест Івана Мазепи (проф. І.С. Монолатій).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильні сторони. На основі аналізу нормативної документації та спілкування експертної групи з фокус-групами, підтверджено, що освітні компоненти ОНП забезпечуються НПП, професійна та академічна кваліфікація яких забезпечує досягнення визначених ОНП цілей та ПРН. Викладання на ОНП забезпечують 12 висококваліфікованих викладачів з різних галузей наук. Аналіз складу НПП, які забезпечують освітній процес на ОНП, засвідчує, що значна частина викладачів залучені до міжнародної співпраці, мають опубліковані праці у наукометричних виданнях. З метою мотивації до професійного розвитку НПП в Університеті запроваджено рейтингову систему, згідно з якою оцінюється продуктивність діяльності викладачів за результатами наукової, навчально-методичної, організаційної, виховної та ін. видами робіт. У ЗВО існує практика запрошення стейкхолдерів для зустрічей з аспірантами. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів у питанні надання допомоги щодо забезпечення різних видів підвищення кваліфікації, стажування. Позитивні практики. У ЗВО для НПП існують можливості закордонного стажування (зокрема, у Варшавському університеті), причому викладачам може забезпечуватися безоплатне проживання. Безоплатні курси англійської мови для викладачів і здобувачів сприяють професійному розвитку НПП. Здійснюється преміювання та зменшення навчального навантаження (на 50 годин) для тих викладачів, які мають опубліковані праці у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science. У процесі конкурсного добору НПП з викладачами переважно укладається строковий трудовий договір терміном на п'ять років. Результати рейтингового оцінювання враховуються при проведенні конкурсного добору НПП. До аудиторних занять залучаються роботодавці, професіонали-практики, зокрема, політичні експерти, аналітики, депутати різних рівнів, проєктні менеджери тощо. Створено «Путівник для науковця ПНУ» для допомоги викладачам у здійсненні грантової діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони. У «Положенні про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників Університету вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» не зазначається, на який термін укладатимуться контракти з НПП у залежності від кваліфікації претендентів на посади. Хоча ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, у робочій групі ОНП відсутні представники роботодавців, наявність яких сприяла б ефективності організації освітнього процесу шляхом більш предметного обговорення змісту ОНП та процесів її оновлення. У ЗВО достатній рівень залучених до освітнього процесу на ОНП висококваліфікованих викладачів з відповідними публікаціями, що дає можливість для створення спеціалізованих вчених рад для разових захистів докторів філософії зі спеціальності 052 Політологія. Втім, означені можливості наразі не використовуються. Рекомендації. У «Положенні про порядок заміщення посад науково-педагогічних працівників Університету вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» варто вказати, на який термін укладатимуться контракти з НПП у залежності від кваліфікації претендентів на посади. Бажано включити до складу робочої групи ОНП представників стейкхолдерів (роботодавців та здобувачів). ЕГ рекомендує створювати власні спеціалізовані вчені ради для разових захистів докторів філософії зі спеціальності 052 Політологія, оскільки такі можливості у ЗВО існують з огляду на достатній рівень залучених до освітнього процесу на ОНП висококваліфікованих викладачів. На сайті ЗВО в інформації про викладачів кафедр, що забезпечують ОНП, бажано надати посилання на їхні наукові профілі дослідника.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на наведені сильні сторони й позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 6 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Університет є сучасним, потужним навчально-науковим комплексом, має розвинену соціальну інфраструктуру. Фінансові ресурси ОП формуються відповідно до Статуту та інших нормативних документів ЗВО: <https://cutt.ly/3bqhZfO>. Інформація про фінансові ресурси, а саме кошторис університету, є публічною: <https://cutt.ly/3bqjwGd>. Кафедра політології користується матеріальною інфраструктурою і засобами факультету історії, політології і міжнародних відносин. Адміністрація факультету, кафедри й навчальні аудиторії (605,609,618,708), які обладнані мультимедійною апаратурою, знаходяться на 6-му та 7-му поверхах гуманітарного корпусу, який є основним для ОНП. Бібліотека, що функціонує на базі ЗВО має 14 читальних залів, з відповідними умовами для вивчення літератури. Функціонує електронна бібліотека, що складається з повнотекстових видань (<https://cutt.ly/obqcsDV>) та надає доступ до міжнародних баз даних. Гарною практикою є наявність у гуманітарному корпусі, окремого «Internet-центру», де зосереджені два спеціалізовані комп'ютерні класи, використання яких здобувачами набуло особливої актуальності в умовах дистанційного навчання. У навчальному корпусі є сучасні їдальні, які завдяки меценатам, були відремонтовані та забезпечені новим обладнанням. На різних поверхах є мережа кавових автоматів. Здобувачі проживають в 4-х гуртожитках, що мають належні умови та цілодобове та вільне підключення до мережі Інтернет (оплата за Інтернет включена до загального рахунку за гуртожиток). Університету належить стадіон «Наука» з побутовими та навчальними приміщеннями, тренажерний зал, три спортивних зали, плавальний басейн і пристань для спортивних човнів. В ЗВО функціонує молодіжний центр «Paragaph», який є майданчиком для реалізації ініціатив студентського органу самоврядування і місцем дозвілля здобувачів. Університетом у тісній співпраці з міжнародними партнерами проводиться будівництво Центру для проведення зустрічей української, білоруської та польської студентської молоді. Реалізується спільний архітектурний проект «Білий слон» щодо відновлення астрономічної обсерваторії на горі Піп Іван. Зазначимо, що у ЗВО є унікальна платформа, проектно-освітній центр «Агенти змін» (<https://cutt.ly/NbqRB1m>). Через цей центр аспіранти взаємодіють з територіальними громадами регіону щодо реалізації проектів з розвитку громад, тим самим покращуючи свої навички проектного менеджменту, що корелюється з цілями ОНП. У корпусі №3, де базується ОНП, здійснюється масштабна модернізація опалювальної системи, на яку було виділено 5 млн грн. За рахунок кредитних коштів НЕФКО у ЗВО реалізовувались заходи з підвищення енергоефективності навчальних корпусів (<https://cutt.ly/YbGIFb4>). Під час огляду члени ЕГ переконались у тому, що матеріально-технічне та навчально-методичне забезпечення ОНП є достатнім та сприяє досягненню цілей і програмних результатів навчання аспірантів.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів ЗВО є повністю безоплатним для здобувачів та викладачів. Аспіранти й викладачі мають вільний доступ до бібліотечних фондів і баз даних (як вітчизняних, так і міжнародних зокрема «Scopus» та «Web of Science» <https://cutt.ly/NbgsK7H>), доступ до комп'ютерних класів та лабораторій, коворкінг простору, молодіжного центру тощо. У структурі ЗВО для здобувачів освіти діють безоплатні спортивні клуби, клуби дозвілля, волонтерські організації. Доступ до мережі Інтернет здійснюється на безоплатній основі, а задля якісного підключення, кожна кафедра має окрему точку доступу. З початком пандемії COVID-19 ЗВО приєднався до ініціативи Coursera for Campus, таким чином забезпечивши можливість вільного доступу до курсів платформи Coursera (<https://cutt.ly/ObeFaP2>). Для здобувачів у безоплатному доступі знаходиться онлайн платформа для перевірки на плагіат «Unicheck». ЗВО повною мірою та безоплатно надає необхідне матеріальне забезпечення для проведення науково-дослідної роботи. ЗВО видає наукові журнали: Вісник Прикарпатського університету. Серія «Політологія», та Прикарпатський вісник наукового товариства ім. Шевченка серія «Думка», де здобувачі мають можливі безоплатно публікуватися. Кафедра політології проводить всеукраїнські та міжнародні наукові й науково-практичні конференції, у яких здобувачі ОНП можуть брати безоплатну участь.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Університет має низку нормативно-правових актів щодо безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/lbqZy1R>). Окрім того, питання безпечності життя та здоров'я здобувачів вищої освіти відображені у стратегії ЗВО (<https://cutt.ly/kbqZjjW>) у векторі розвитку «Студентський простір». ЗВО має документи, які спрямовані на формування безпечного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу. Так, адміністрацією закладу постійно проводяться заходи з навчання та перевірки знань працівників з питань безпеки життєдіяльності та пожежної безпеки, інструктажі з безпеки життєдіяльності здобувачів тощо. (<https://cutt.ly/JbD6drL>). Під час огляду матеріально-технічної бази Університету ЕГ було продемонстровано достатню кількість вогнегасників у приміщенні ЗВО. Задля забезпечення комфортних умов навчання для здобувачів, у ЗВО функціонує Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://cutt.ly/3bqXyLD>), яка проводить: тренінги, майстер-класи (з психологічної підтримки, тестування), навчальні семінари, аналізує причин особистісних та групових конфліктів, досліджує причини невдоволення перебування в університеті; надає кваліфіковану допомогу у вирішенні особистісних та навчальних проблем, проводить опитування з питань задоволеності потреб та інтересів здобувачів (<https://cutt.ly/3bqXyLD>). ЕГ зазначає, про якісну роботу лабораторії в умовах карантинних обмежень та дистанційного навчання. Так, серед заходів, що організовані для викладачів і здобувачів освіти, наявні найбільш актуальні тематики: рекомендації ВООЗ та медиків щодо COVID-19, протистояння кібербулінгу, цифрова безпека, тощо. ЗВО має лікувально-профілактичний заклад поруч з навчальним корпусом, на базі якого, на початкових етапах пандемії COVID-19, проводилось безплатне тестування викладачів та здобувачів. Для здобувачів освіти діють безоплатні спортивні клуби, клуби дозвілля, що позитивно впливають на фізичний розвиток здобувачів. Враховуючи потребу та інтерес здобувачів у неформальній та громадянській освіті, змістовному дозвіллі та підтримці молодіжних ініціатив, спільними зусиллями адміністрації ЗВО та Студентським сенатом було відкрито молодіжний коворкінг-простір «Paragraph». (<https://cutt.ly/LbFrbWg>). Загалом, під час спілкування зі здобувачами освіти та представниками студентського самоврядування, експертна група переконалася в тому, що вони задоволені матеріально-технічною базою та навчально-методичним забезпеченням ОНП.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Сайт кафедри політології має окремий розділ з положенням та нормативними документами, що стосуються організаційно-освітнього процесу здобувачів-аспірантів (<https://cutt.ly/1bwg2Ix>), в якому здобувачі мають можливість отримати додаткову інформацію. З метою моніторингу задоволеності надання освітніх послуг, вивчення цінностей, орієнтацій, адаптаційних механізмів і мотивації здобувачів, Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи (<https://vppr.pnu.edu.ua>), проводить регулярні тестування та опитування здобувачів освіти. Позитивною практикою ЕГ відмічає створення та оприлюднення «Путівника для аспірантів» (<https://cutt.ly/VbwElph>), який спрямований на всебічну інформаційну підтримку аспіранта. Зокрема, містить дорожню картку науковця (інформація про публікаційну активність науковця, про грантову діяльність та можливість інтеграції у міжнародну наукову спільноту), аспіранта (інформація про можливість впливу на якість навчального процесу, про дистанційне навчання, стипендії, програми Erasmus+, волонтерство, психологічну адаптацію) та здобувача освіти (інформація про діяльність Центру студентського розвитку, студентського Сенату, Профкому та молодіжного центру «Paragraph»). Консультативну та соціальну підтримку здобувачам надає студентський профком, який допомагає (в т.ч. матеріально) здобувачам з особливими освітніми потребами. Гарною практикою є те, що на сайті профкому є можливість залишити онлайн заяву на поселення в гуртожиток, що суттєво спрощує процедуру поселення у гуртожитку та робить її прозорою. (<https://cutt.ly/AbFtIsr>) Активну інформаційну та консультативну підтримку здобувачам надає орган студентського самоврядування - Студентський сенат. На сайті Студентського сенату здобувач може знайти всю необхідну інформацію щодо прав здобувачів (<https://cutt.ly/YbFtsHb>), розклад занять, процедури вирішення конфліктних ситуацій, анонси заходів, корисну

інфографіку, зокрема інформацію щодо стипендіального забезпечення та різновид доступних стипендій для здобувачів ЗВО, як державних, так і недержавних. (<https://cutt.ly/2bFtP4P>). З метою надання інформаційної та соціальної підтримки здобувачам ЗВО спільно зі Студентським сенатом на регулярній основі проводять Ярмарки вакансій. Під час зустрічі зі здобувачами та студентським самоврядуванням, експертна група відзначила їх задоволеність соціальною, консультативною і інформаційною підтримкою з боку ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Університет вже кілька років успішно реалізує комплекс заходів націлених на створення доступності ЗВО для здобувачів з особливими освітніми потребами (далі – ООП). Так, у 2018 році було затверджено Порядок супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення (<https://cutt.ly/nbwqotb>). Закладом затверджено план-графік пристосування приміщень для осіб з обмеженими фізичними можливостями (<https://cutt.ly/sbwhW13>), яким передбачено, що до 2022 року абсолютно всі об'єкти інфраструктури ЗВО будуть доступні для здобувачів з ООП. Закладом створюються комфортні умови навчання для осіб, що належать до категорії маломобільних груп населення. Зокрема, у навчальному корпусі №3 окрім звичайних ліфтів, було встановлено спеціальний ліфт для маломобільних осіб. Обладнано спеціальні туалети, встановлено пандуси та широкі двері. Важливу роль у доступності освіти відіграє розвинута дистанційна платформа навчання та електронна бібліотека. Зі слів представників студентського самоврядування у них був позитивний досвід, коли студентський профком (реагуючи на звернення студента з ООП) разом з адміністрацією закладу врахували побажання студента з ООП та переселили його в гуртожиток, що знаходиться ближче до навчального корпусу. ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту здобувачам, що мають дітей чи створили молоду сім'ю. Для такої категорії здобувачів адміністрацією ЗВО надається можливість поселення до окремих кімнат у гуртожитку.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЗВО має зрозумілу політику та чітко прописані процедури стосовно вирішення конфліктних ситуацій. Питання врегулювання конфліктних ситуацій здійснюється на кількох рівнях, механізм врегулювання публічно представлений на сайті ЗВО, факультету та кафедри (<https://cutt.ly/bbwY8T5>). У 2020 році було затверджено оновлене положення «Про відділ з питань запобігання та виявлення корупції у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»» (<https://cutt.ly/WbwTS4I>). ЗВО проводить популяризаційну та роз'яснювальну роботу щодо необхідності дотримання принципів академічної доброчесності. (Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» – <https://cutt.ly/Obeg7Js>). Задля врегулювання та недопущення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією), ЗВО була створена Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи. На базі лабораторії регулярно проводяться профілактичні заходи спрямовані на недопущення булінгу, насильства, сексуальних домагань в освітньому середовищі ЗВО (<https://cutt.ly/AbwAlnD>). Окрім того, функціонує Гаряча лінія з ректором Університету (0342) 59-60-24 та діє його офіційна пошта rector@pnu.edu.ua ЕГ було виявлено, що аспіранти ознайомлені з механізмами та документами, що спрямовані на боротьбу з дискримінацією, корупцією та будь-якими формами насильства в освітньому процесі. Під час зустрічей зі стейкхолдерами з'ясовано, що у здобувачів чи представників органів студентського самоврядування конфліктних ситуацій на ОНП чи загалом у ЗВО не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильні сторони. ЗВО постійно вдосконалює матеріально-технічне оснащення, що позитивно впливає на якість освітнього процесу. Сучасні аудиторії обладнані мультимедійними приладами. Безоплатний доступ до мережі Інтернет у всіх навчальних аудиторіях та у гуртожитках. Вільний доступ до всієї інфраструктури. Діяльність молодіжного центру «Paragraph», освітнього простору «MoPED» та проектно-освітнього центру «Агенти змін». У ЗВО є мережа сучасних оновлених ідалень та кавових автоматів. Позитивні практики. Наявний «Путівник для аспірантів», який надає здобувачам ОНП вичерпну інформацію щодо структури ЗВО, академічної мобільності, грантових програм, механізмів вирішення конфліктних ситуацій, контакти адміністрації ЗВО тощо. Модернізація системи опалення у навчальному корпусові №3, на якому базується ОНП. ЗВО використовує міжнародні проекти (наприклад, НЕФКО) задля модернізації матеріально-технічної бази. Наявність та реалізація чіткого плану дій щодо пристосування всіх об'єктів інфраструктури для осіб з обмеженими фізичними можливостями до 2022 р.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони. Відсутні. Рекомендації. Під час спілкування зі здобувачами та представниками самоврядування ЕГ поцікавилася їхньою думкою щодо вдосконалення матеріально-технічного оснащення й отримала побажання: під час припинення централізованого постачання гарячої води у гуртожитках передбачити альтернативні засоби забезпечення гарячою водою гуртожитків.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 7 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм врегульовано локальними нормативними документами ЗВО «Положенням про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і запровадження освітніх програм у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», (<https://cutt.ly/ZbtyRjj>), що було затверджене у 2019 р. та «Положенням про освітні програми» (<https://cutt.ly/LbtujzL>), що було затверджено у 2020 р. Відповідно до процедури, перегляд освітніх програм відбувається з урахуванням результатів публічного обговорення із залученням всіх стейкхолдерів. ОНП була створена у 2016 році та суттєво оновлена у 2020 р. Згідно з відомостями СО, моніторинг ОНП відбувався у 2017 та 2019 рр. Перегляд ОНП дозволив вдосконалити освітній процес задля досягнення цілей поставлених ОНП. Так, наприклад у 2019 році в ОНП було посилено науково-педагогічну складову. Проект ОНП 2020 р. було своєчасно оприлюднено для публічного обговорення (<https://cutt.ly/ObHnYry>). На зустрічі з фокус-групами ЕГ отримала підтвердження, що всі учасники освітнього процесу та зовнішні стейкхолдери брали участь в обговоренні проекту ОНП та надавали свої пропозиції та рекомендації. Разом з тим ЕГ звертає увагу на відсутність оприлюдненої зведеної таблиці пропозицій та інформації їх подальшого врахування щодо вдосконалення ОНП під час публічних обговорень. За результатами публічного обговорення ОНП у 2020 р. було враховано пропозиції та рекомендації всіх стейкхолдерів. Оновлено освітню складову ОНП шляхом введення нових обов'язкових та вибіркових ОК. ОК-9 «Науковий семінар», ОК-4 «Інноваційні педагогічні технології та професійна етика», ОК-5 «Управління науково-дослідницькими проектами» сприяють формуванню у здобувачів необхідних навичок проведення наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертаційної роботи.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Позиція здобувачів враховується під час перегляду ОНП та аналізується під час моніторингу. У ЗВО проводяться опитування здобувачів щодо якості освітнього процесу. Зокрема, Центр соціальних досліджень здійснює онлайн моніторинг «Викладач очима студента» (<http://poll.pu.if.ua/>). Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності наприкінці семестру проводить опитування щодо оцінювання здобувачами якості викладання за кожним ОК. Результати опитування є доступними для викладачів та адміністрації. Директор Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності пан Іван Івасюк продемонстрував ЕГ можливості дистанційної платформи – <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Кафедра політології проводить опитування щодо якості освітнього процесу. У жовтні 2020 р. було проведено опитування аспірантів щодо рівня задоволеності методами навчання та викладання ОК ОНП (<https://cutt.ly/lbtdVA4>). Результати моніторингу та опитувань аналізуються, враховуються при перегляді ОНП та оприлюднюються на сайті кафедри політології (<https://kpol.pnu.edu.ua/опитування/>). ЕГ звернула увагу, що методика опрацювання результатів опитування є дещо складною для сприйняття (зазначається тільки середній бал за кожним питанням). Рекомендуємо надавати інформацію про результати опитування у більш доступній формі (з візуалізацією) для всіх учасників освітнього процесу. Відповідно «Положення про Вчену раду» (<https://cutt.ly/5btvAT5>) здобувачі та представники Студентського сенату входять до складу Вченої ради університету та беруть безпосередню участь в обговоренні освітніх програм. У 2020 р. створено Раду з якості (<https://cutt.ly/MbGixWI>), до складу якої мали бути включені двоє представників Ради молодих вчених. Але, на побажання здобувачів, кількість представників від Ради молодих вчених була збільшена до

трьох (<https://cutt.ly/ibtztpx>). Проведені зустрічі зі здобувачами освіти підтвердили, що вони залучались до обговорення ОНП та їхні пропозиції було враховано, про що свідчать відповідні витяги протоколів засідання кафедри політології. Зокрема, на пропозицію аспірантів у ОНП 2020 р. було збільшено кількість вибіркових курсів з 3 до 6 ВК. Аспірант В. Біль вніс пропозиції щодо уточнення певних компонент ОНП (<https://cutt.ly/FbrspzB>) на основі порівняльного аналізу змісту ОНП та аналогічних програм зарубіжних і вітчизняних ЗВО (зокрема, ОНП КНУ імені Тараса Шевченка). Здобувачі Ю. Масик і М. Шекета зазначили, що при перегляді ОНП у 2020 р. були враховані їхні пропозиції щодо збільшення годин для вивчення політичного аналізу та методів моделювання міжнародних відносин коригування складу компонентів (<https://cutt.ly/Jvog5PJ>). На зустрічі з аспірантами та представниками студентського самоврядування було підтверджено активне залучення здобувачів до перегляду ОНП та врахування їхніх пропозицій. ЕГ переконала в обізнаності здобувачів та представників студентського самоврядування щодо механізмів залучення до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

З метою вдосконалення та покращення конкурентоспроможності здобувачів, у ЗВО є стала практика залучення роботодавців (стейкхолдерів) до перегляду освітніх програм. Так, у 2020 році було прийнято оновлене положення «Про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу», (<https://cutt.ly/ehtWwol>) «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти» (<https://cutt.ly/kbtWbro>), за якими у розробці ОНП передбачена участь роботодавців. Критерії, за якими відбувається перегляд ОНП, формуються в результаті моніторингу та отримання пропозицій/зауважень від роботодавців, а також внаслідок прогнозування розвитку фахових тенденцій, регіональної політики та загального суспільного вектора. Під час перегляду ОНП роботодавцями, що надали свої зауваження і пропозиції були: директор Інституту післядипломної освіти та доузівської підготовки ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка», проф. д.політ.н., М.М. Нагорняк (надав свої пропозиції щодо застосування широкого спектра теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин), Голова Івано-Франківської облради д.політ.н О.М. Сич (запропонував додати до ОНП вибірковий курс з євроінтеграційної проблематики), начальник Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Івано-Франківської ОДА, В.Я. Джигіта (запропонував збільшити кількість кредитів на практичну підготовку), та Гендиректор Івано-Франківського ОТБ «Галичина» к.політ.н. І.Б. Дебенко (запропонував посилити вивчення Інформаційно-комунікаційних технологій). Пропозиції стейкхолдерів були враховані (<https://cutt.ly/bvohycI>). Відгуки й пропозиції роботодавців розміщені на сайті кафедри політології (<https://cutt.ly/pbtQLKS>) Гарною особливістю ЗВО є залучення роботодавців до аудиторних занять, участі в атестації здобувачів, а також запрошення роботодавців до участі у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах тощо.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На базі ЗВО з метою налагодження зв'язку між випускниками, здобувачами, науково-педагогічним колективом університету існує «Асоціація випускників ПНУ» (<https://cutt.ly/SbGaaJI>). ОНП за спеціальністю 052 Політологія діє з 2016 року і за цей час вже мала випускників за цією ОНП. Двоє випускників захистили дисертаційні дослідження (захист одного з них відбувся у травні 2021 р.). Підготовка докторів філософії на кафедрі політології здійснюється як продовження функціонування аспірантури з 2001 року. Тож, серед стейкхолдерів даної ОНП, а саме серед академічної спільноти ЗВО та роботодавців є значна частина докторів та кандидатів політичних наук, для яких Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаніка є Альма-матер. Серед випускників можна зустріти представників науково-педагогічної сфери (директор Ін-ту післядипломної освіти та доузівської підготовки ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаніка», проф. д.політ.н., М.М. Нагорняк), органів державної влади чи місцевого самоврядування (Голова Івано-Франківської облради д.політ.н О.М. Сич, начальник Управління інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Івано-Франківської ОДА, В.Я. Джигіта), мас-медіа (Гендиректор Івано-Франківського ОТБ «Галичина» к.політ.н. І.Б. Дебенко). Також серед випускників є працівники аналітичних центрів (<https://www.chesno.org/>) представники політичних партій, громадських організацій. Під час відкритої зустрічі та зустрічі з роботодавцями, випускники зазначили гідний рівень підготовки здобувачів ОНП та вказують на своє бажання надалі співпрацювати з майбутніми випускниками ОНП. Гарантом та адміністрацією ЗВО була зазначено, що наразі розробляється комплекс заходів щодо моніторингу кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОНП «Політологія». Кафедра політології має досвід збирання та систематизації інформації стосовно випускників з використанням соціальних мереж, організацію зустрічей з випускниками й роботодавцями ОНП в рамках якісного покращення ОНП, підтримку особистих контактів викладачів кафедри з випускниками ОНП. Накопичення та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників проводиться завдяки створенню на базі ЗВО обласної «Асоціації політологів Прикарпаття».

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЗВО має розгалужену систему управління якістю освіти (<https://cutt.ly/NbfpPO7>). Нормативні акти ЗВО передбачають розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти є: Навчально-методичний відділ, Навчально-науковий центр якості надання освітніх послуг і дистанційного навчання, Інформаційно-обчислювальний центр, Центр дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності, «Центр забезпечення якості». Навчально-методичний відділ ЗВО займається: організацією та плануванням навчального процесу, контролем ефективності та якості навчального процесу, контроль за виконанням робочих навчальних планів та навчальних програм, впровадженням новітніх вимог до документообігу, впровадження в діяльність навчальних підрозділів університету сучасних методів організації навчального процесу. Експертна група окремо зазначає про створення нової структури, що стала ключовою ланкою у системі внутрішнього забезпечення якості, а саме з 1 січня 2020 року у ЗВО почав діяти «Центр забезпечення якості» (<https://cutt.ly/QbfAteO>). Наявність та ефективність даного Центру зазначають всі стейкхолдери. Водночас Навчально-науковий центр якості надання освітніх послуг і дистанційного навчання займається впровадженням актуальних освітніх технологій та удосконалення дистанційного освітнього процесу, зокрема: розробкою та впровадженням програмного продукту, завдяки якому навчальний процес відбувається у дистанційному форматі. Також завдяки Центру дистанційного навчання відбувається перевірка якості знань та складання вступних випробувань до Університету. У ЗВО створена «Рада з якості» (<https://cutt.ly/mbfAxkD>), до складу якої входять 3 представники від Ради молодих вчених. З метою вдосконалення освітнього процесу планується створення «Ради Гарантів», що посилить взаємодію гарантів освітніх програм. Результати діяльності системи внутрішнього забезпечення якості освіти знаходять у публічному доступі на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/TbfPNyN>). Під час внутрішнього моніторингу забезпечення якості ОНП була виявлена проблема стосовно низької залученості здобувачів до програм міжнародної академічної мобільності. Зі слів Гаранта ОНП та адміністрації ЗВО розробляється механізм вдосконалення участі здобувачів у програмах академічної мобільності, зокрема, розглядається можливість прописати у навчальному плані здобувача про обов'язковість академічної мобільності.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічі зі структурними підрозділами ЗВО експертною групою було встановлено, що ОНП «Політологія», а також інші освітньо-наукові програми за рівнем підготовки доктор філософії у ЗВО ще не проходили акредитацію. Структурний підрозділ Центр забезпечення якості є ризикоорієнтованою системою, яка постійно проводить аналіз попередніх акредитацій освітніх програм та експертних висновків з метою вдосконалення ОНП та її компонентів. Так, за 2020 рік у ЗВО вже було проведено понад 50 акредитацій освітніх програм, що здійснюють підготовку за ступенем бакалавра і магістра. На основі такого аналізу Центр забезпечення якості сформував контрольні листи для проведення внутрішніх аудитів освітніх програм та їх компонентів. Відповідно, були розглянуті основні зауваження Національного агентства. Аналіз попередніх акредитацій освітніх програм продемонстрував, що переважно зауваження та рекомендації стосувались не відповідності освітніх програм до другого та п'ятого критерію оцінювання якості освітніх програм. У більшості випадках Національне агентство висловлювало зауваження до структури та змісту освітніх програм, а також до контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічної доброчесності. Завдяки контрольним листам, що були сформовані Центром забезпечення якості була проведена ґрунтовна робота з самоаналізу та вдосконалення освітніх програм, що здійснюють підготовку за рівнем доктора філософії на відповідність 2, 5 та 10 критеріям.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Всі стейкхолдери залучаються до процесу, що сприяє розвитку освітньої програми та формуванню культури якості. Залучення учасників академічної спільноти до процедур внутрішнього забезпечення якості ОНП визначено «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яке було прийняте у 2017 р. (<https://cutt.ly/MbfXA2j>) Відповідно до положення система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти передбачає: - здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм із залученням потенційних роботодавців; - оцінювання здобувачів вищої освіти шляхом проведення комп'ютерних контрольних тестувань; - оцінювання науково-педагогічних працівників на дистанційній платформі «Викладач очима студентів» (<http://poll.pu.if.ua/>) - оцінювання освітньої та науково-технічної діяльності кафедр і факультетів з використанням системи рейтингового оцінювання; підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників; - забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату; - участь Університету у міжнародних і національних рейтингових дослідженнях закладів вищої освіти. Під час інтерв'ювання всіх учасників освітнього процесу експертна група пересвідчилась у тому, що всі стейкхолдери залучені до внутрішнього забезпечення якості ОНП, а механізми, що використовуються для моніторингу є ефективними. Викладачі та здобувачі ОНП є експертами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Здобувач ОНП Василь Чернописький є Експертом Latvian Higher Education Quality Agency (AIKA).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони. У ЗВО наявна стала практика моніторингу та перегляду ОНП із залученням всіх стейкхолдерів та проведенням громадського обговорення проєкту ОНП. Сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за програмою підготовки докторів філософії з політології. Створено «Центр якості освіти», який координує всі заходи з внутрішнього забезпечення якості освіти та опрацьовує рекомендації та зауваження за результатами зовнішнього забезпечення якості. Позитивні практики. У ЗВО з метою вдосконалення освітнього процесу створена «Рада з якості». Для посилення взаємодії між гарантами ОНП планується створення «Ради Гарантів» ЗВО. Враховуючи запит та зацікавленість здобувачів було включено трьох (замість двох) представників Ради молодих вчених до Ради якості. Представники академічної спільноти разом зі здобувачами ОНП є експертами з акредитації ОП Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Водночас здобувач Василь Чорнописький є також експертом Latvian Higher Education Quality Agency (AIKA).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони. Оприлюднена інформація щодо опитування стейкхолдерів не містить візуалізації та має спрощений вигляд (зазначається тільки середній бал за кожним питанням), що робить її менш інформативною для стейкхолдерів. Система внутрішнього забезпечення якості ОНП встановила проблематику низького рівня активності здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності. Рекомендації. ЕГ рекомендує вдосконалити методику опрацювання результатів опитування стейкхолдерів та надавати інформацію про результати опитування у більш доступній формі для всіх учасників освітнього процесу. Удосконалити механізми залучення здобувачів до програм міжнародної академічної мобільності.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на наведені сильні сторони й позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 8 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗВО має у публічному доступі всі документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Основними документами, які визначають правила та процедури є: 1) Статут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»; 2) Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу; 3) Положення про принципи діяльності навчально-наукових підрозділів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»; 4) Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»; 5) Положення про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників та інші. Для інформаційної підтримки аспіранта у ЗВО розроблено та оприлюднено «Путівник для аспірантів», що має вичерпну інформацію стосовно: структури ЗВО, механізмів вирішення конфліктних ситуацій, можливостей академічної мобільності, грантових програм, системи моніторингу забезпечення якості освіти, контакти адміністрації ЗВО, кафедри, органів студентського самоврядування тощо. Документи розміщуються як на офіційному сайті закладу (<https://cutt.ly/Абу6НРl>) так і на сторінках факультету (<https://cutt.ly/Gby66Fl>), кафедри (<https://cutt.ly/Ібуq01Q>). Власні інтернет-сторінки, на яких розміщується інформація щодо правил і процедур, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу мають: Студентський сенат (<https://cutt.ly/CbHdXz2>), Профком студентів ПНУ (<https://cutt.ly/lbHfh1t>). Комунікаційна стратегія ЗВО передбачає використання офіційного Telegram каналу «ПНУ LIFE» (<https://t.me/pnulife>), на який підписано понад 4300 осіб та Facebook сторінку (<https://cutt.ly/BbHg4l1>), за якою стежать 9150 осіб.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

На сайті ЗВО у відповідний термін для громадського обговорення був оприлюднений проект ОНП 052 «Політологія» (<https://cutt.ly/dbuuSY6>). Пропозиції до проекту ОНП надавались за допомогою електронної пошти kpol@pnu.edu.ua. Дедлайн подачі зауваження та пропозиції було встановлено до 21.08.2020 р. Під час зустрічі з академічним персоналом, роботодавцями, здобувачами та представниками студентського самоврядування, ЕГ переконалася у своєчасному оприлюдненні проекту ОНП, залученні всіх зацікавлених сторін до процесу обговорення, наданні пропозицій та зауважень, для подальшого вдосконалення ОНП. ЕГ під час фокус-групи зі здобувачами, НПП та роботодавцями підтвердила інформацію про розгляд пропозицій до проекту ОНП на засіданнях кафедри політології. Разом з тим, ЕГ висловлює рекомендацію щодо оприлюднення зведеної інформації про врахування наданих пропозицій від всіх стейкхолдерів. Це сприятиме процесу підвищення якості оновлення ОНП та дасть змогу проаналізувати результати щорічного моніторингу.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Вся необхідна інформація про ОНП міститься на вебсайті Університету: на офіційних сторінках Науково-дослідної частини (<https://nauka.pnu.edu.ua>), відділу аспірантури та докторантури (<https://vad.pnu.edu.ua>), кафедри політології (<https://cutt.ly/NbHvVYP>). На сайті кафедри політології міститься вся навчально-методична інформація про ОНП 2016 р. та актуальну ОНП 2020 р., навчальні плани (<https://cutt.ly/jbHP9oz>), силабуси (<https://cutt.ly/cbHP5vo>) та робочі програми дисциплін (<https://cutt.ly/xbHAeob>), перелік дисциплін вільного вибору, відомості про науково-методичні семінари (<https://cutt.ly/EbHAorR>), рецензії та відгуки роботодавців (<https://cutt.ly/rbHAakV>), результати моніторингу якості освіти, витяги із засідання кафедри щодо перегляду ОНП, індивідуальний план аспірантів, путівник аспіранта, розклад занять, інформація щодо наукових публікацій здобувачів та потенційних наукових керівників, положення про педагогічну практику, публікації кафедри тощо. На сайті кафедри доступний репозитарій дисертаційних досліджень (<https://cutt.ly/GbHzBUr>). Корисна інформація про анонси та цікавий контент про проведені заходи міститься на Facebook сторінці «Політологія. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (<https://cutt.ly/VbHAoZj>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони. Університет має та оприлюднює повний перелік документів, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, а також вичерпну інформацію про ОНП та її складові. ЗВО забезпечує відповідні процедури для зворотного зв'язку та моніторингу пропозицій та зауважень стейкхолдерів. Позитивні практики. ЗВО має сучасні канали комунікації, що активно використовуються здобувачами у повсякденному житті (офіційний Telegram канал «ПНУ LIFE», Facebook сторінки «Прикарпатський Національний Університет Ім.В.Стефаника», «Політологія. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони. Відсутня практика оприлюднення зведеної інформації про врахування наданих пропозицій від всіх стейкхолдерів під час публічного обговорення ОНП. Рекомендації. Експертна група рекомендує оприлюднювати у вільному доступі зведену таблицю пропозицій та зауважень до ОНП від стейкхолдерів, що сприятиме подальшій прозорості та публічності. Експертна група радить розглянути можливість запровадження інноваційних компонентів комунікації зі стейкхолдерами, наприклад, використовувати Google Forms під час публічного обговорення ОНП для надання пропозицій від стейкхолдерів, що зробить процес моніторингу, перегляду чи покращення ОНП набагато ефективнішим та зручнішим.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 9 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Експертною групою здійснено детальний аналіз освітніх компонентів ОНП, НП, відомостей СО щодо дотичності навчальних дисциплін, які викладаються в межах ОНП, науковим дослідженням аспірантів. Проведено аналіз структури та змісту ОНП та виявлено, що у цілому обов'язкові навчальні дисципліни разом з вибірковими дисциплінами відповідають науковим інтересам здобувачів, що забезпечує їхню повноцінну підготовку. Підготовка здобувачів до дослідницької та викладацької діяльності забезпечується обов'язковими дисциплінами ОНП (<https://cutt.ly/ybFMiFv>), завдяки яким аспіранти набувають компетентностей зі спеціальності, що релевантні їхнім науковим інтересам (ОК-6 «Методологія політичної науки»), забезпечують розуміння базових теоретико-методологічних основ наукового пошуку (ОК-3 «Філософія та методологія науки»), формують ключові компетентності для дослідницької та викладацької діяльності (ОК-2 «Організація наукової діяльності», ОК-5 «Управління науково-дослідницькими проектами», ОК-8 «Науковий семінар», ОК-9 «Педагогічна практика», ОК-4 «Інноваційні педагогічні технології у вищій освіті та професійна етика»), надають необхідні знання для використання іншомовних джерел у науковій діяльності та формують компетентності для підготовки наукових публікацій іноземними мовами (ОК-1 «Іноземна мова»). Ряд вибіркових дисциплін також спрямовані на формування необхідних компетентностей здобувачів для опанування методологічним арсеналом політичної науки (ВК-10 «Моделювання і аналіз політичних процесів», ВК-11 «Джерела політологічних досліджень, ВК-12 «Кількісні і якісні методи в політологічному дослідженні»). Проблемне поле вибіркових дисциплін, що пропонуються аспірантам (<https://cutt.ly/IbFCYud>), з одного боку, охоплює широке коло актуальних питань сучасного політологічного дискурсу, а з іншого – корелює з тематикою дисертаційних досліджень здобувачів, що надає можливості аспірантам сформувати оптимальну індивідуальну освітню траєкторію відповідно до власних наукових інтересів. Під час зустрічей фокус-групи аспіранти, у цілому, схвально оцінили ОНП, зазначивши, що освітня траєкторія цілком дозволяє реалізувати навчання через дослідження. Наукові інтереси аспірантів корелюють з тематичними напрямками діяльності трьох кафедр, які спільними зусиллями забезпечують підготовку здобувачів: кафедра політології, кафедра політичних інститутів та процесів, кафедра міжнародних відносин. У тематиці дисертаційних досліджень враховано регіональну специфіку Прикарпаття, що вельми важливо з огляду на трансактордонний статус Івано-Франківської області. Викладачі та здобувачі мають можливість публікуватися у двох фахових виданнях ЗВО з політичних наук.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Тематика дисертаційних досліджень здобувачів загалом відповідає напрямам досліджень їхніх наукових керівників (<https://cutt.ly/TbhnhsF>). У більшості наукових керівників є наукові публікації з відповідної проблематики, вони викладають навчальні курси, що є дотичними темам дослідження. Під час фокус-групи з НПП та здобувачами освіти було з'ясовано, що на ОНП існує практика спільної участі наукових керівників та здобувачів освіти у дослідницьких проектах, результати яких публікуються. Залученню здобувачів до участі у міжнародних грантових проектах та публікації наукових досліджень у виданнях включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection сприяє опанування ОК «Управління науково-дослідницькими проектами». Наукова діяльність аспірантів узгоджується з напрямками досліджень наукових керівників відповідно до тематики кафедральних тем: «Центральна та Східна Європа в міжнародних відносинах» (держ. реєстр. н. 0114U001590; н.к. д.політ.н., проф. Цепенда І.Є.); «Трансформація сучасної політичної системи України: внутрішньополітичні виклики та зовнішні впливи» (держ. реєстр. н. 0117U004396; н.к. д.політ.н., проф. Климончук В.Й.), «Мирний процес міжнаціонального конфлікту: методологія та імплементація» (держ. реєстр. н. 0113U000187; н.к. к.іст.н., доцент Генік М. А.). Здобувачі Наталія Пітей, Олег Котляр, Юрій Якубовський залучені до наукових проектів в рамках реалізації НДР кафедри політології на тему «Центральна та Східна Європа в міжнародних відносинах» (номер державної реєстрації НДР: 0114U001590). Здобувач Михайло Мосюра здійснює своє дослідження в рамках проекту SG 53710 «Сприяння сталому розвитку Прикарпаття через інституційне зміцнення університетського аналітичного центру» Наказ № 590 від 12.10.2020р. (<https://cutt.ly/lbhpWу6>).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

ЗВО, враховуючи тематику наукових інтересів аспірантів, на регулярній основі організовує заходи на яких здобувачі можуть проводити апробацію результатів своїх наукових досліджень. У 2017 році (<https://cutt.ly/nbgqbtr>) та у 2019

році (<https://cutt.ly/zbgwkPN>) проводилась Всеукраїнська конференція «Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональний виміри», у 2018 році проводилась Регіональна конференція «Національна і регіональна безпека в умовах інформаційної війни» (<https://cutt.ly/EbgqCon>), де здобувачі ОНП брали активну участь. На базі ЗВО видаються наукові журнали, включені до списку фахових видань МОН України: Вісник Прикарпатського університету. Серія «Політологія», та Прикарпатський вісник наукового товариства ім. Шевченка серія «Думка», у яких активно публікуються здобувачі ОНП. (Студентка 2 курсу Присяжнюк Тетяна. Інформаційно - маніпулятивні технології у системі загроз національній безпеці України. / Вісник Прикарпатського університету; студентка 2 курсу Шекета Мар'яна. Історія та витоки сепаратизму в Каталонії / Вісник Прикарпатського університету; Студент 3 курсу Мельничук Василь. Місцеві вибори-2020 в умовах децентралізації влади: виклики для місцевого самоврядування. Вісник Прикарпатського НТШ; студентка 4 курсу Вікторія Дрогомирецька. Співробітництво України з міжнародними організаціями у формуванні європейської безпеки в умовах «гібридної війни» на Сході України. / Прикарпатський вісник НТШ; студент 4 курсу Мосора Михайло Особливості сепаратизму в Європейському Союзі у контексті концепції «Європи регіонів» / Прикарпатський вісник НТШ та ін.). Важливою практикою є те, що кожен здобувач бере участь в науково-методичному семінарі. На якому у процесі обговорення здобувачі отримують рекомендації та зауваження щодо здійснених ними наукових досліджень, які надалі можуть значно покращити зміст дисертаційного дослідження (<https://cutt.ly/TbgbC9m>). Окремо зауважимо, що ЗВО повною мірою та безоплатно надає необхідне матеріальне забезпечення для проведення науково-дослідної роботи. Аспіранти й викладачі мають постійний доступ до бібліотечних фондів і баз даних (як вітчизняних, так і міжнародних зокрема «Scopus» та «Web of Science» <https://cutt.ly/NbgsK7H>). Доступ до комп'ютерних класів та лабораторій, коворкінг простору, молодіжного центру тощо.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Діяльність структурних підрозділів Відділу міжнародних зв'язків (<https://cutt.ly/5bghSJB>) та Відділу управління проєктами (<https://cutt.ly/8bghH6Ro>) забезпечує можливість здобувачів долучатися до міжнародної академічної спільноти. Університет має низку двосторонніх договорів про міжнародну співпрацю з закордонними ЗВО таких країн: Аргентина, Азербайджан, Болгарія, Іспанія, Держава Ізраїль, Китай, Латвія, Литва, Німеччина, Польща, Португалія, Румунія, Сан-Марино, Словацька Республіка, Словенія, Сполучені Штати Америки, Таджикистан, Туреччина, Чеська Республіка. (<https://cutt.ly/Hbgbk7o4>). Здобувачі ОНП мають англійські публікації (Здобувач 4 курсу Савчук Андрій – Savchuk A.V. Educational initiatives of Czech Republic in the context of the European integration policy of the states of the Wesgegraid Facility // International periodic scientific journal «Modern engineering and innovative technologies». Karlsruhe, Germany; аспірантка 4 курсу Пітей Наталія – New trends in the global security environment – where are we heading? / NATO in a changing global security environment: collection of scientific works. Lviv. 2013. P. 44-47.). В рамках співпраці зі структурним підрозділом Університету проєктно-освітнім центром «Агенти змін» (<https://cutt.ly/mbhinE6>) співробітники кафедри та здобувачі освіти залучаються до проєктної діяльності на базі «Агентів змін». Аспірант ОНП залучений в реалізації проєкту «Ворота в Центральні Горгани: міжкультурний діалог на польсько-українському прикордонні» в рамках програми транскордонного співробітництва «Польща-Білорусь-Україна 2014-2020» (<https://cutt.ly/RbhoDVs>). Зі слів завідувача аспірантури Романа Ільницького, у ЗВО наявна практика матеріального заохочення здобувачів у разі наукової публікації у міжнародних наукометричних базах Scopus або Web of Science Core Collection, а також покриття витрат на проїзду до місця проведення конференції. Експертна група переконалась, що на офіційному сайті ЗВО та сторінках у соціальних мережах є достатньо інформації щодо можливостей залучення до міжнародної академічної спільноти політологів, зокрема і достовірно програми Erasmus + (<https://cutt.ly/YbgbFhM>). Проте, під час зустрічі зі структурними підрозділами ЗВО, а також зі здобувачами та Гарантом, було зазначено про недостатньо активний рівень участі здобувачів у програмах міжнародної академічної мобільності. Було наведено лише поодинокі приклади участі здобувачів у програмі міжнародного стажування (наукове стажування здобувачки пані Наталії Пітей в рамках програми Польського комітету до справ ЮНЕСКО на базі Університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Республіка Польща) та участь у міжнародному тренінгу (Марина Будко - Тренінг «Міжнародні комунікації в галузі охорони навколишнього середовища та управління», організований Технічним університетом Клуж-Напоки, Північним університетським центром Бая-Мар, Румунія).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

ЕГ відмічає постійну наукову активність НПП, які є відомими вченими. Більшість наукових керівників мають публікації за напрямками досліджень аспірантів (<https://cutt.ly/ubDh1UG>). Результати досліджень наукових керівників публікуються у колективних монографіях (Marchuk V. Metropolitan Andrey Sheptytsky and the Greek Catholic Church in Eastern Galicia and Transcarpathia : monograph. – Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2020. – 212p. (WOS); Климончук В.І. Свобода як цивілізаційний принцип. Книга 2. Історичні форми політичних свобод: антропологічний та інституційний виміри: колективна монографія / [В.М. Денисенко, В.І. Климончук, Ю.О. Привалов]. – Київ-Львів: Простір-М, 2017. – 492 с.), наукових статтях у фахових виданнях, в т.ч. виданнях включених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science (Tsependa, I., Hurak I. (2021). Perspectives of the EU Membership for Ukraine: the Main Challenges and Threats // İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi / Journal of the Human and Social Science Researches. – 2021. – № 10 (1). – P. 775-800.; Marchuk V. Exploring the Experience of the World's Leading Countries in Inclusive Growth as Part of the Post-Industrial Economy: Challenges and

Perspectives. Postmodern Openings. Vol.11, No.2. June. 2020. 222-237. (WOS); Монолатій І. С. Чорні лебеді Української революції. (Не)ймовірні випадки західноукраїнської державності // Український історичний журнал. 2020. No 6. С. 184-198. (WoS); Дерев'янка С. М. Безпековий вимір народовладдя в умовах гібридної війни. Держава і право : зб. наук. пр. Серія. Політичні науки. Вип. 87 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2020. С. 308–318.) Інформація про наукову діяльність наукових керівників оприлюднена на сайтах випускових кафедр: політології (<https://cutt.ly/7bDh8FR>), політичних інститутів та процесів (<https://cutt.ly/JbDjEO4>) та міжнародних відносин (<https://cutt.ly/WbDjKRD>). Разом з тим, ЕГ звернула увагу, що тільки у проф. Івана Монолатія є посилання на науковий профіль дослідника. ЕГ рекомендує всім науковим керівникам додати посилання на наукові профілі, що спростить доступ до наукових здобутків та інтересів НПП у потенційних аспірантів. В Університеті діє науковий інформаційно-аналітичний центр НАТО - директор, проф. Василь Климончук та заступник директора доц. Ігор Доцяк (<https://nato.ru.if.ua>). Під керівництвом проф. Василя Климончука на кафедрі політології успішно функціонує Навчально-методичний та науковий центр політичних та євроінтеграційних досліджень, результати діяльності якого втілюються у наукову й навчальну практику та мають попит державно-управлінських структур та політичних партій. Також проф. Василь Климончук є координатором з українсько-польського проєкту Центру локального розвитку «Партнерство-Стратегія-Розвиток: впровадження регіональної системи управління економічними змінами в межах Івано-Франківської області» між ЗВО та Університетом ім. Марії Кюрі-Склодовської в Любліні (Польща).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

В Університеті сформована політика нульової толерантності до плагіату та порушення норм академічної доброчесності. Ведеться системна робота з популяризації академічної доброчесності серед всіх учасників освітнього процесу: у 2018 р. проведено методологічний семінар з питань забезпечення якості вищої освіти (<https://cutt.ly/WbhqdXZ>); у 2019 р. семінар «PROдоброчесність: інструменти впровадження в діяльність закладу вищої освіти» (<https://cutt.ly/5bg6p7n>); у 2020 р. Університет став фіналістом проєкту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative) (<https://cutt.ly/cbhwsK2>). Для популяризації академічної доброчесності відділ аспірантури та докторантури інформує здобувачів освіти (<https://cutt.ly/obg3w5a>) про проведення різних наукових заходів, семінарів, тренінгів, вебінарів (<https://cutt.ly/2bg8qca>). Наукові керівники дотримуються та популяризують політику доброчесності серед здобувачів освіти під час освітнього процесу, індивідуальних консультацій та надають допомогу в разі потреби. Під час проведення фокус-груп Гарант, НПП та завідувач аспірантури та докторантури зазначили, що для оцінки рівня унікальності наукових і навчально-методичних робіт, дисертаційних досліджень використовується спеціалізоване програмне забезпечення Unicheck та StrikePlagiarism.com на підставі укладених угод. Технічну перевірку робіт на наявність плагіату забезпечують відповідальні особи на факультетах. Після обробки запиту фахівець надає на кафедру звіт про відсоток текстового збігу. У відкритому доступі є репозитарій дисертаційних досліджень, виконаних на кафедрі політології (<https://cutt.ly/EbhjJoN>). Здобувачами освіти підтвердили, що проходять періодичні опитування щодо академічної доброчесності. Політика, стандарти й процедури дотримання академічної доброчесності є для здобувачів відомими та зрозумілими. Під час проведення акредитаційної експертизи не було зафіксовано прикладів порушення принципів академічної доброчесності науковими керівниками та здобувачами освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Сильні сторони. Теми досліджень здобувачів корелюються тематичними напрямками діяльності трьох кафедр, які спільними зусиллями забезпечують підготовку здобувачів: кафедра політології, кафедра політичних інститутів та процесів, кафедра міжнародних відносин. Наукові публікації наукових керівників є дотичними темам дослідження здобувачів. Практико-орієнтовні дослідження здобувачів враховують регіональну специфіку Прикарпаття. Здобувачі мають можливість сформулювати оптимальну індивідуальну освітню траєкторію відповідно до власних наукових інтересів. Широкі можливості для проведення та апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Наявність в Університеті власних наукових видань, в яких можуть друкуватися викладачі та аспіранти. Опублікування здобувачами статей у наукових виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і Web of Science. ЗВО матеріально заохочує здобувачів до проведення науково-дослідної роботи. Залучення здобувачів та НПП до міжнародної академічної спільноти через участь у міжнародних проєктах. Наукові керівники, які є відомими вченими, мають публікації за напрямками досліджень аспірантів, демонструють постійну наукову активність, публікують свої наукові доробки у колективних монографіях. Мають значну кількість статей надрукованих у наукових виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і Web of Science. Університет забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів. Позитивні практики. Проведення в Університеті щорічних звітних конференцій, в яких беруть участь здобувачі. Практика проведення регулярних наукових конференцій, організованих випусковими кафедрами. Публікаційна активність здобувачі ОНП у наукових журналах з політології, включені до списку фахових видань МОН України: Вісник Прикарпатського університету. Серія «Політологія», та Прикарпатський вісник наукового товариства ім. Шевченка серія «Думка». Написання здобувачами спільно з науковими керівниками наукових статей у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і WoS. Активна співпраця викладачів та здобувачів з проєктно-освітнім

центром «Агенти змін». Діяльність наукового інформаційно-аналітичного центру НАТО, який очолює Гарант проф. Василь Климончук.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкі сторони. Відсутність практики створення спеціалізованих вчених рад для разових захистів. Здобувачі захищаються в інших університетах. Відсутність на сайтах випускових кафедр посилань на наукові профілі дослідника у НПП, які здійснюють наукове керівництво. Рекомендації. Створити можливості в Університеті для створення спеціалізованих вчених рад для разових захистів зі спеціальності 052 Політологія. ЕГ рекомендує всім науковим керівникам додати посилання на наукові профілі, що спростить доступ до наукових здобутків та інтересів НПП у потенційних аспірантів. Проводити більш активну роботу на випускових кафедрах щодо реалізації проектної (грантової) діяльності із залученням здобувачів освіти.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, а також рекомендації щодо подальшого удосконалення ОНП «Політологія» у контексті критерію 10 експертна група дійшла висновку, що ОНП «Політологія» спеціальності 052 Політологія для третього освітньо-наукового рівня вищої освіти відповідає рівню В за критерієм 10.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В

Критерій 9. Прозорість та публічність

В

Критерій 10. Навчання через дослідження

В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Путівник-для-аспірантів-11.03.21.pdf</i>	Z/oBm/fSUhWTqpaNaIiKNdmpdCzkyX3omT7z1moHhyI=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шмаленко Юлія Іванівна

Члени експертної групи

Куц Галина Михайлівна

Грехов Владислав Анатолійович